

ŠTAJERSKI GOSPODAR

IZIDE VSAKO SOBOTO

Uredništvo in upravnništvo: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 - Naročnina: letno RM 2.50, polletno RM 1.40, četrletno 75 Rpt

I. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 7. Juni 1941

Nr. 6

Veličastna zmaga štajerske miselnosti!

95% spodnještajerskega prebivalstva se je priglasilo v organizacijo Steirischer Heimatbund. Skupno se je priglasilo 323.807 Spodnještajercev, ki žele obnovo svoje domovine in njeno vključitev v Veliko Nemčijo — Steirischer Heimatbund je odslej naša mogočna organizacija

Domovini zvesto prebivalstvo Spodnje Štajerske se je odkrito in jasno izrazilo za Führerja in za Reich. Skoro četrtletje obsegajoča nasprotna propaganda ni bila v stanju, zabiti trajnega klina med nemški narod in med prebivalstvo Spodnje Štajerske. To prebivalstvo se je z veseljem priglasilo v organizacijo Steirischer Heimatbund. Veselje do zglasovanja pa je bilo najboljše dokaz za opredelitev Spodnještajercev.

323.807 Spodnještajercev se je priglasilo v področjih, v katerih je bila izvedena celokupna akcija, za pristop v organizacijo Steirischer Heimatbund. Vpoštevati pa je treba, da so bili le pristopu upravičeni le Spodnještajerci, ki so dopolnili 14. leto. Otroci do 14. leta torej niso všteti. Iz gornjega je tudi razviden ogromni uspeh, ki ga je zabeležil Steirischer Heimatbund. Okrog 95% spodnještajerskega prebivalstva je izrazilo svojo pripravljenost, sodelovati pri obnovi in vključitvi drage domovine v Veliko Nemčijo.

V naslednjem prinašamo sledeči izid celokupne priglaševalne akcije:

Kreis	Skupno (Wehrmannschaft) (Deutsche Jugend)		
Cilli	101.759	24.831	9.635
Luttenberg	33.082	6.064	3.717
Marburg-Land	79.531	13.243	8.903
Marburg-Stadt	40.078	9.290	3.480
Pettau	69.357	13.138	7.728
	323.807	66.566	33.463

Zelo razveseljivo je nenavadno veliko zanimanje Spodnještajercev za Wehrmannschaft organizacije Steirischer Heimatbund. Skoro 67.000 mož hoče biti v tej formaciji, da jih bodo svetovno-nazorno in obenem v vojaškem držanju izurili in vzgojili. Nič manj ni bilo razveseljivo priglaševanje mladine v Deutsche Jugend, ki je sedaj mladinska organizacija Heimatbunda. V tej organizaciji bodo mladino od 14. do 18. leta telesno, duhovno in tudi glede značaja vzgajali in krepili v duhu narodnega socializma.

Steirischer Heimatbund ima sedaj na podlagi izida priglaševalne akcije

vse pogoje za to, da bo postal organizacija vseh Spodnještajercev, ki hočejo na osnovi krvne sestave nazaj v skupnost nemškega naroda.

Tajnost nemške zmagovitosti

Nemška vojska je svojo nepremagljivost dokazala na vseh bojnih poljih sedanje velike vojne. Ko je aprila lanskega leta zaskočila Norveško in jo okupirala pred nosom g. Churchilla, je zastrmel ves svet. Treba je pogledati na zemljevid in premeriti razdalje med Nemškim zalivom in norveškimi točkami, ki so jih nemški vojaki dosegli bodisi v letalu ali z ladjo v kar najkrajšem času, da je mogoče izmeriti ves ta ogromni napor. Tako je bil Narvik na severu Norveške ena izmed najsitnejših zmag nemškega orožja. V slučaju Norveške pa se ni izkazal samo nemški vojak, nego tudi — organizator. Izkazalo se je, da je dobra organizacija že pol zmage. Če je pa organizacija tako odlična, kakor nemška, mora tudi zmaga biti cela. V dejstvu, da je nemški vojak povsod, kamorkoli ga pošljejo, vsestranski zadovoljivo oskrbljen s hrano, okrepčili, strelivom in vso možno udobnostjo, je iskati velik del uspehov. Najboljši vojak na svetu pa ne bi mogel ljub vsej preskrbi zmagovati, ako ga ne bi vodili veleumni in preizkušeni vojsko-

Führer in Duce

sta se razgovarjala na Brennerju

Sestanek se je višil na binokostni ponedeljek - Vec ur trajajočemu razgovoru sta prisostvovala tudi zunanja ministra v. Ribbentrop in grof Ciano.

FÜHRER in DUCE sta se dne 2. junija sestala na Brennerju, kjer sta imela v prisotnosti nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana več ur trajajoč razgovor o političnem položaju. Razgovor se je višil v duhu pristranskega prijateljstva ter je ugotovil popolno istovetnost mišljenja vladnih šefov obeh zavezniških držav.

(PK-Atlantio)

Generalštabni razgovori v Afriki. Generalleutnant Rommel, general Gariboldi in italijanski kolonialni minister Teruzzi se pravkar posvetujejo o nastalem položaju.

vodje. Führer je s svojimi generali vodil bitke na Poljskem in v Franciji s toliko vidovitostjo, da se je vrstil za sovražnika Nemčije poraz za porazom. Nemški vojak se je povsod zavedal, da ga vodi najboljši generalni štab na svetu. Vedel je tudi, da ga spremlja duh Adolfa Hitlerja, to je duh nemškega narodnega edinstva. Ta zavest je ustvarila v vsakem posamezniku najvišjo mero moči in odločnosti za proboj in zmago. Prav tako je nemškega vojaka bodrila v vseh podvigih sladka zavest, da stoji v ozadju armade cela domovina sklenjena in pripravljena za vse žrtve, ki jih zahteva končna zmaga nad sovražnikom.

Führer je dal svoji vojski najbolje orožje na svetu. To orožje je bilo preizkušeno v vseh dosedanjih bitkah. Tudi sovražnik je imel orožje, ki pa ni izdržalo. Materijal, iz katerega izdelujejo nemški delavci in inženirji topove, strojnice, tanke in letala, je nemški narod po naročilu Führerja dal svoji vojski, s katero je povezan na žive in mrtve. Tudi v tej povezanosti je ena izmed tajnosti nemške zmagovitosti. V tej vojni ne rušijo fronte kaki domači špekulanti in vojni dobičkarji, kakor se to godi ravno v Angliji, kjer se bori vojak za zvišani profit oboroževalne industrije. V Angliji se masti vojno dobičkarstvo, v Nemčiji pa ves narod podpira v največji nesebičnosti junaška dejanja svoje vojske. Tu vidimo ogromno razliko med obema svetovoma. Adolf Hitler je preustrojiel narod in vojsko ter je slednjo usposobil do najvišje stopnje za končno zmago.

Ljudske duše niso poznali

V našem listu smo se že ponovno bavili s srbofilsko inteligenco in njeno žalostno politiko na Spodnjem Štajerskem. Opetovano smo v zvezi s tem povdarili, da je bil naš mali spodnještajerski človek povsod, kjerkoli ste ga iskali, ni pa bil v taboru tega pokvarjenega izobraženstva, ki sploh ni imelo kakšnega cilja. Naš mali človek je podzavestno čutil, da je srbofilstvo le nekaka zunanja vez vseh tistih, ki so tu na Spodnjem Štajerskem vihteli svoj bič in priganjali ljudstvo k plačevanju davkov. Ljudje so domače srbofilske oblastnike nekako pomilovali, češ, pustite jih, saj ne vedo, kaj delajo. To je veljalo zlasti za ustrahovanje Štajercev, ki pa niso nehali verovati, da mora biti Jugoslavije spricho takega političnega preganjanja, gospodar. obubužanja in socialne zaostalosti prej ali slej konec. Marsikateri Štajerc se je moral na deželi nekako potuhiniti, da ga niso zaprli in vlačili po sodišču. Kdor je prijazen občeval s sosedom Nemcem, je že bil na sumu, da je protidržavni element. Kdor se je posluževal nemškega jezika, si je s tem nakopal besno sovraštvo srbofilov, ki niso vedeli, da so našega štajerskega človeka s tem še bolj utrdili v veri, da čas osvoboditve ni več daleč. Izkazalo se je torej v celoti, da srbofilska inteligenca ni poznala ljudske duše. Misel o nedeljivosti Štajerske je bila v podzavesti našega ljudstva tako močna, da je ni bilo mogoče izriniti iz njegovega srca. Ljudem se je gabilo sovraštvo, ki so ga sejali srbofili po naših vaseh. Le tako je razumeti, da je srbofilsko izobraženstvo v trenutku izbruha vojne

med Jugoslavijo in Nemčijo izgubilo med ljudstvom prav zadnjega privrženca. Izdajstvo se je maščevalo na celi črti. V urah bridkih preizkušenj so si Štajerci brez razlike materinskega jezika segli v roke z največjo odločnostjo. Mali človek je razumel klic časa, ki ga je srbofilsko izobraženstvo v svoji politični omejenosti vedoma prešlišalo.

Pomorska bitka pri Skagerraku

Pred 25 leti — bilo je zadnje dni meseca maja — sta se pri Jütlandu srečali nemška in angleška mornarica k največji pomorski bitki vseh časov. V tej bitki 1. 1916 je sijajno zmagala nemška mornarica, ki ji je poveljeval admiral Scheer, dočim je Angležem poveljeval admiral Jellicoe. Takratna nemška zmaga je bila izven vsakega dvoma. Ker pa je poraz angleške mornarice do temelja omajal ugled Anglije, je bilo treba z angleške strani prikriti angleškemu narodu resnico. Z 2. junija je namreč angleška admiraliteta izdala poročilo o tej bitki, ki je pa bilo močno pristransko. Tri dni pozneje je izdala britanska admiraliteta še eno poročilo in res jim je uspelo s pravo angleško lažnjivostjo in licemernostjo spremeniti svoj poraz v — zmago. Pri čitanju Churchillovih laži se nehoti spominjamo tudi takratnega »izdelovanja« angleške »zmage«. Angleži se v svojem časopisu niti niso sramovali izpovedovati, da je bila bitka pri Jütlandu oziroma Skagerraku izza Trafalgarja, kjer je lord Nelson porazil francosko mornarico, »najodločilnejša zmaga angleške mornarice.«

Danes, po 25 letih, je lahko ugotoviti na podlagi neštetihi nevtralnih knjig in strokovnih razprav o tej bitki, da je takrat nesporno zmagala nemška mornarica. Takratne bitke se je udeležilo skupno 246 bojnih ladij vseh velikosti in kategorij. Med njimi je bilo 37 angleških in 21 nemških najtežjih bojnih ladij. Angleži so izstrelili 190.222 kilogramov municije, Nemci 75.120 kilogramov. Angleži so izgubili tri največje bojne ladje, Nemci samo eno. Skupna tonaža potopljenih angleških ladij je znašala 115.025 ton, nemških pa samo 61.150 ton. Angležev je v bitki pri Skagerraku padlo 6094 mož. Nemci so izgubili 2551 mož. Nemške ladje so polovile iz morja 117 Angležev-ujetnikov, dočim Angleži sami niso ujeli niti enega Nemca. Ze iz navedenih števil izhaja gmotni uspeh bitke, da ne govorimo o moralnem uspehu. Bitka pri Skagerraku je ovenčala nemško vojno mornarico z nesmrtno slavo. Čeprav manjša po številu in moči, je odločilno udarila po Angležih ter jim prizadejala najhujše izgube. Današnja nemška vojna mornarica se je izkazala vredna velikega in slavnega sporočila junakov bitke pri Skagerraku.

Otok Kreta v nemških rokah !

Nemške čete so po dvanajstdnevni bitki očistile velik otok Kreta - Churchillova Anglija je izgubila velevažno postojanko v Vzhodnem Sredozemskem morju

Na binkoštni pondeljek je nemški radio razširil veselo in ponosno sporočilo Vrhovnega poveljstva vojske. To posebno poročilo je bilo kratko, a tem pomembnejše. Glasilo se je tako-le:

»Bitka za Kreta je končana. Ves otok je očiščen.«

Tako poroča zmagovito poveljstvo nemške vojske, ki za ugotovitve svojih zmag ne potrebuje nikakih skladovnic besed. S par besedami je povedano, da je nemška vojska kljub vsej zagrizenosti, s katero so se branili Angleži na Kreti, po deloma težkih borbah dvanajstdnevne bitke vrgla sovražnika iz vseh postojank. Veliki grški otok Kreta je sedaj v nemških rokah. S tem je izgubila Anglija silno važno vojaško postojanko v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Sam Churchill, predsednik angleške vlade, je 22. maja — t. j. dva dni po drznem naskoku nemških padalcev na Kreta — izjavil, da je bitka za Kreta ena izmed najvažnejših v tej vojni ter da bo izid te bitke odločil o nadvladi v Sredozemskem morju. Bilo bi boljše, da Churchill ni nikdar izpregovoril teh besed. Sam je namreč potrdil, da je z zmago na Kreti odločena vojaška nadvlada v tistem delu Sredozemskega morja, v katerem so si An-

gleži delali velikih upov. Tako so Angleži doživeli slično kakor pri Andalsesu v Norveški in pri Dünkirchenu enega svojih največjih porazov. Nemške čete, zlasti padalske formacije in letalstvo sploh, so dokazale, da ne poznajo nobenih zaprek. Angleži so spočetka sicer nudili oster odpor, ki so ga Nemci s svojimi silnimi udarci kmalu zlomili, nato pa je pričel beg v splošni zmešnjavi. Angleški vojaki so se tokrat res hrabro borili, toda njihovi voditelji so jih zapustili in so večinoma v letalih pobegnili. Med njimi se je nahajal tudi general Freyberg, ki se je na begu z letalom smrtno ponesrečil in niti ni doživel junaške smrti.

Kreta je v nemških rokah! Ta veličastna zmaga, ki je edinstvena po naporih — napad je bil mogoč edino iz zraka — nas navdušuje z neomajno vero v končno zmago. Vojska, ki premore takih dejanj, je v resnici nepremagljiva. Za Anglijo pa je izguba Krete opozorilo in spomin na besede Führerja, ki je v svojem velikem govoru dejal, da bodo nemški vojaki potolkli Angleža, kjerkoli ga bodo našli. V borbi za Kreta so se odlikovali tudi Italijani, ki so napadli otok z vzhodne strani. Nemške in italijanske čete so se po uničenju angleških bojnih edinic združile in s tem zapečatile usodo Krete.

svoj drugi poraz, ki je končal s splošnim begom Angležev iz Norveške. Borba za Dünkirchen je napravila na angleško javno mnenje že večji vtis. To tembolj, ker se je nevarnost za Anglijo pojavila tik pred vhomom na britanski otok. Do Dünkirchena Angleži take nevarnosti niso poznali. Angleški vladi je pozneje uspelo z lažmi in zavijanji prepričati angleško javnost, da prvega strahu ni treba jemati resno. Sedaj, ko je Kreta znova potrdila angleški poraz, pa uradna zavijanja več ne vlečejo. Churchill trenutno ne vé, kako bi zamegli svoj poraz.

Churchill, ki glede varljivih upov in njih razširjanja med angleškim ljudstvom ni nikdar v zadregi, je sedaj očitno obtičal v zagati. Radovedni smo, kako rožnate bodo prihodnje barve za slikanje angleških upov v zmago. To mu ne bo tako lahko uspešno, ker je obskrba Anglije medtem prejela novih udarcev. Kakor smo že omenili na drugem mestu, je Anglija izgubila samo v mesecu maju 746.000 ton trgovskega brodovja. Če v Londonu izjavljajo, da je pomorska vojna nekoliko popustila, je to prav tako varljiv up. Številke, ki jih je objavilo Vrhovno poveljstvo nemške vojske, so grenka izpopolnitev bitke za Kreta.

Velika Britanija je v hudih skrbih

Churchill molči - Od Narvika do Krete sami porazi - Kreta ni bila zadnji poraz Velike Britanije

Kakor je bilo pričakovati, je nemška zmaga nad utrjenim otokom Kreta

(Presse-Hoffmann)

Dne 31. maja 1916 — pred 25 leti — je prisilil nemški admiral Reinhardt Scheer angleško visokomorsko brodovje pri Skagerraku k umiku. To je bila največja pomorska bitka v zgodovini sploh.

napravila po vsem svetu, zlasti pa v Angliji, porazen vtis. Uradni krogi v Londonu molčijo. Tisk si prizadeva, prikriti smolo na Kreti. Vse drugače pa je z angleškim javnim mišljenjem, ki si je glede poraza že bolj na čistem. Kreta namreč ni bila to ali ono navadno oporišče, temveč ključ situacije v vzhodnem Sredozemskem morju. Vojno ministrstvo je potolažilo angleško javnost, da so se angleške čete s Krete rešile večinoma v Egipt, vendar »z dokajšnjimi izgubami«. Toda istočasno že priznavajo uradni krogi letalsko premoč Nemčije. To priznanje ima očitno dvojen namen: 1. naj se izvede na Zedinjene države pritisk glede hitrega pošiljanja pomoči. 2. naj bi to bilo opravičilo za poraz na Kreti.

Ako Angleži priznavajo nemško letalsko premoč, nam je to prav. Vsekakor pa je treba pibiti, da je zmaga na Kreti in poraz Anglije v dotičnem vođovju le člen v verigi angleških porazov v celotni vojni. Na Poljskem je pričel krvavi ples s porazi za Anglijo. Na Norveškem je Anglija doživela

(Wehbild)

K junaški borbi ladje »Bismarck«. Kakor smo že poročali, je velika nemška bojna ladja »Bismarck« nedavno v okolju Islanda potopila največjo bojno ladjo sveta »Hood« ter nato težko poškodovano bojno ladjo »King George«. Angleži so poslali v boj z ladjo »Bismarck« celo brodovje, ki je bilo v ogromni premoči. Tako je junaško končala ladja »Bismarck«. Na sliki vidimo admiral Lüttjensa, šefa nemškega brodovja, ki je pri Islandu izvojevalo tako sijajne uspehe.

Francoski obračun z Anglijo

Francija pristopa k novemu evropskemu redu - Ostre besede na račun angleških oblastnikov

Podpredsednik francoske vlade admiral Darlan je dal te dni zastopnikom francoskega tiska v zasedenem ozemlju pomembno izjavo. Neposredni povod za to izjavo je bil nesramni in vsem predpisom mednarodnega prava nasprotujoči letalski napad Angležev na severo-afriško luko Sfaks. Admiral Darlan je v svojih izjavah ugotovil, da v zadnjih mesecih ni bilo tedna, da ne bi Angleži napadali francoske mornarice oziroma francoskih oporišč. Kakor je razvidno iz Darlanovih izjav, so Angleži v tej vojni zaplenili in potopili skupno 792.000 ton francoskih ladij. Kot pravi morski roparji so se Angleži polastili po Darlanovih ugotovitvah tudi francoske posesti v Novi Kaledoniji, na Tahitskih otokih itd. Iz vsega tega sledi, da hoče Anglija uničiti Francijo kot pomorsko silo, čeprav je bila Francija 3. julija 1940 še zaveznik Anglije.

Kakor je omenil admiral Darlan, je treba premočrati angleško-francoske odnose med obema velikima vojnima v zadnjih 20 letih. Anglija se je že za časa mirovne konference po svetovni vojni obnašala tako, da je Francija prišla pod njen upliv ter se obenem morala odpovedati prednostim svoje moči. Angleškim diplomatičnim spletkam je leta 1920/21 uspelo doseči ločitev med Francijo in Italijo. Kako je Anglija ločila Francijo od ostalih evropskih sil, se je izkazalo tudi v slučaju

Nemčije. Anglija je prepustila Franciji vse vojaške obveznosti mirovne pogodbe, sebi pa je pridržala dobiček gospodarskega izrabljanja nemškega naroda. Francija je na ta način igrala vlogo žandarja ter izgubljala svojo priljubljenost, Anglija pa je kasirala dobičke. Od leta 1919 do 1939 se je ponavljala ena in ista igra: kadarkoli je Francija prosila Anglijo za pomoč, jo je Anglija pustila na cedilu. Kadar je Anglija branila svoje lastne interese, je bila Francija vedno na njeni strani.

Anglija — tako je dejal admiral Darlan — je tudi sedaj ostala zvesta dosednji navadi: Evropa naj bi ostala needina, da jo je lažje obvladovati. Ko je Nemčija stopila kot vojaška sila in činitelj zedinjevanja na oder, se je Anglija takoj spomnila svoje zveze z Francijo ter je profitirala vsled neumnosti francoskih politikov, ki so Francijo pogнали v vojno. Ker ima Francija sedaj v osebi maršala Pétaina šefa z jasnimi pogledi, se je spravila Anglija na Francijo. Anglija hoče Francijo izstradati ter jo oropati njenih kolonij in ladij. Na ta način naj bi se preprečil Franciji pristop k novemu evropskemu redu. »V popolni soglasnosti z maršalom — je dejal Darlan — odklanjam ta način uničenja Francije. Naj postopajo s Francijo kakor s kako celinsko Irsko ali s kakšno kolonijo. To je manj važno. Jaz bom postopal tako, da bo Francija zavzela prostor velesile v Evropi in na svetu. V izvrševanju moje dolžnosti izjavljam po bombardiranju Sfaksa, da sem trdno odločen, ohraniti pravo Francije glede svobodnega razpolaganja s svojimi pristanišči in pomorskimi zvezami. Z maršalom Pétainom zvezana na življenje in smrt, ima naša draga domovina dovolj ponosa, da ne bo dopustila nasilne kršitve svoje zemlje in tudi ne sramotivše francoske zastave.

Južna Amerika proti vojnim hujskačem

V Zedinjenih državah je nastala velika gonja proti Evropi. Cilj te gonje je vojna proti novim silam in novemu redu, ki ga ustvarjajo v Evropi in v Aziji podpisnice trojnega pakta. Velike vojaške zmage Nemčije v Evropi vznemirjajo razne židovske klike v Zedinjenih državah, ker čutijo, da se za Anglijo približujejo hudi dnevi. Severo-ameriški hujskači, ki jim načeljuje prezident Roosevelt, bi radi vpregli v to gonjo tudi še Južno Ameriko. V ta namen hočejo izkoristiti sicer povsem umljivo sodelovanje med Južno in Severno Ameriko. Zedinjene države zahtevajo od Južno-ameriških republik podpretevo, da je ogrožena ameriška celina, razna oporišča za letalstvo in mor-

(Weltbild)

Meisenbach, velik izumitelj, ki se mu imamo zahvaliti za možnost ponatiskovanja fotografij v časopisju in v knjigah. Ves razvoj modernega tiska in s podobami opremljenih časopisov je omogočil njegov tozadevni izum iz leta 1851.

narico. Velik krik, ki so ga zagnali Severo-ameriški vojni hujskači, pa nikakor ni po volji južno-ameriškim državam, ki hočejo ostati v tej vojni strogo nevtralne. Doslej so se slišali nedvoumni glasovi iz Brazilije, Čile in Mehike. Javnost v teh državah noče ničesar vedeti o hujskanju proti Evropi, ker ne vidi zato nikakega razloga. Tako je pisal braziljski list »Meio-dia«, da se je treba strogo ravnati po načelu »Amerika Amerikancem«, vendar se mora tudi Evropo prepustiti Evropejcem. Večina prebivalcev ameriške celine noče imeti nikakega opravka s to vojno. Vzrok te vojne je iskati v mirovnih pogodbah iz leta 1919, ki pa jih Amerika ni podpisala. Imenovani braziljski list omenja tudi vzorno držanje Nemčije v primeri z angleško kolonijalno politiko. Nemčija se ni nikdar dotaknila neodvisnosti ameriške celine. Na ameriških tleh ima pač Anglija svoja posestva, ne pa Nemčija.

Tudi mehiški list »La Semana« se bavi z Rooseveltom ter ga označuje kot grobarja demokracije. Sedanji predsednik Zedinjenih držav združuje v svoji roki več moči kot kakšen diktator. Že dejstvo, da se je dal izvoliti v tretjič za prezidenta, je dokaz njegovega protidemokratskega mišljenja.

Kakor je razvidno iz ostalega južno-ameriškega tiska, je Južna Amerika enodušna v odklanjanju Severo-ameriških zahtev glede opustitve dosedanje nevtalnosti. Tako je predsednik republike Čile, Pedro Aguirre Cerda, izjavil, da je republika Čile trdno odločena, braniti svoje nevtalnosti. Ta izjava je odgovor vojnim hujskačem v Zedinjenih državah. Čilski predsednik se je glede omenjene izjave posvetoval z notranjim in zunanjim ministrom čilske republike.

(SS-PK.-Peterstein-Weltbild)

Vojna policija SS je odpremljala grške vojake v posebna zbirališča, kjer so jih v smislu Führerjevega naročila odpustili iz ujetništva.

O s m r a d u nekdanje korupcije

Znano je, da je v nekdanji Jugoslaviji žalostnega spomina plačeval davke in druge dajatve samo mali človek. Čim bogatejši je bil kapitalist, tem bolj obzirna so bila ponekod davčna oblastva, čijih predstavniki so bili v mnogih slučajih z bogatini v zvezi. Dočim so eksekutorji vlačili malemu bajtarju zadnjo kravico iz hleva, so uživali velekapitalisti vse dobrote davčne korupcije. Ta korupcija je prišla iz Srbije, kjer so davke prav tako plačevali le mali ljudje, v kolikor so bili pristaši opozicije. Na Spodnjem Štajerskem do prihoda Srbov nismo poznali davčne korupcije. Vsakdo je plačal kar mu je bilo — primerno dohodkom — predpisano. Zidje so dobro vedeli, da je podkupljivo srbsko uradništvo pogoj za davčno korupcijo, zato so bili zidje navdušeni srbofili. Kako lepo se jim je godilo v nekdanji Jugoslaviji, pa izpričuje sledeči slučaj:

Na Spodnjem Štajerskem je neko židovsko industrijsko podjetje sijajno uspevalo. Čisti dobiček so v knjigah prikrivali na vse mogoče načine. Ker pa to krivonosim delničarjem in lastnikom, ki so si želeli še večjih profitov, ni zadostovalo, so prišli na misel, da je treba znižati še davke, kar bi se dalo napraviti polom privatnih slikov z

davčnim uradništvom. Hitro so našli za to pripravnega človeka — posredovalca, ki jim je za primerno nagrado uredil zadevo tako, kakor so si jo zamislili. Temu mešetarju je uspelo izvohati revne sorodnike davčnega referenta, ki jih je pridobil za »most« med podjetjem in davčno upravo. Po previdni in dobro »namazani« poti je prišlo do tajnega soglasja in sporazuma, po katerem je dotično židovsko podjetje za usluge pri davčnih predpisih nastavilo kot uradnico neko sorodnico davčnega referenta. Na ta način rešeno znižanje tvrdkih davkov je pozneje glavni lastnik dotičnega podjetja na tajni seji svojih sodelničarjev popisal kakor sledi:

»Nastavili smo dekleta, ki nas stane 24 tisoč dinarjev letno. S tem denarjem, ki mu je prišle še 30 tisoč dinarjev noveletnega darila za davčnega referenta, prištedimo, oziroma zaslužimo nad 1 milijon dinarjev letno, ker so naši davčni predpisi za več kakor celi milijon nižji.«

Ako se Jugoslavija po zasluzi Simovčeve modrosti ne bi bila sama obglavila, bi jo njena notranja gnitoba preje ali pozneje morala uničiti. Državna uprava, ki je podkupljiva, stoji na trhljih nogah in take noge se navadno polomijo in zrušijo.

Nered v bivši srbski armadi

Kakor hitro je leta 1939 izbruhnila vojna, je takratna srbska vojska začela svoje vojaške obveznike klicati na orožne vaje. Ti obvezniki naj bi, kakor se je zatrjevalo, čuvali takozvano jugoslovansko nevtralnost. Kako so te orožne vaje v praksi izgledale, je poglavje zase. Namen teh vrstic je, nekoliko osvetliti način in metode, po katerih so Srbi naše fante in može pozivali.

Kljub dejstvu, da je vojaški zakon določal število, višino in čas, kedaj se sme rezervista poklicati na orožne vaje, se to določilo ni upoštevalo. Vrstni red klicanja na orožne vaje ni bil nikomur znan. Med 49 letnimi očeti so se vežbali 23 letni sinovi. Bili so slučajni štirih in petkratnih vežb tekom enega leta; zraven pa ni manjkalo primerov, da se nekateri celih dvajset let ni nikdar poklicalo. Neštetokrat so možje, ki so se vrnili iz odsluženih vaj, doma našli že novo pozivnico. V takih slučajih ni preostalo nič drugega, kakor vrnitev v vojašnico. Včasih so rezervistom v njihovih edinicah iz 28 dnevne vežbe kar na lastno pest napravili 50, 60, 70 in tudi 90 dnevne orožne vaje. Tistim, ki jih srbska nezmožna vojaška administracija in organizacija po svojih knjigah ni našla, ali pa če so jih podkupljeni srbski častniki oziroma podčastniki namenoma prezrli, ni bilo treba nikdar v kavarne. Tudi za denar v registrih lažno proglašanih mrtvecev ni nikdo klical. Nered in korupcijo so posebno čutili siromašni sloji, ker niso imeli sredstev da

bi se odkupili in ker so jih vežbe tudi drugače gospodarsko prizadele.

Vsak normalen človek je vedel, da bi se klicanje na orožne vaje bilo lahko uredilo po vzoru tujih nevtralnih držav, to je po letnikih in starosti, s pravočasnim obvestilom o nastopu istih, kar bi bilo rezervistom in gospodarstvu prištedilo marsikatero škodo, samo srbski častniki tega niso hoteli ali mogli razumeti.

Poveljstva vojnih okrožij, ki so vodila evidenco vojaških obveznikov ter jih klicala na orožne vaje, so v svojih pisarnah tudi sama potrebovala mnogo rezervnih pisarniških moči. V kakem vrstnem redu in po kakšnih metodah se je iste iskalo in klicalo, naj govorijo primeri, ki bi se jih lahko navedlo tudi imenoma.

Na poveljstvo vojnega okrožja pride star upokojen podčastnik na obisk. Pri tej priložnosti ga vprašajo, če pozna kakšnega rezervista, ki bi bil sposoben, da ga kot pisarja pokličejo na vežbo. Dobili so seveda takoj več naslovov na izbiro in še tisto uro so poslali pozive, ki so priporočene ljudi klicali na enomesečno orožno vajo, ne da se je kdo pobrigal, da-li so ti pozivi po obstoječih predpisih v redu. Šlo je za osebe, ki jih upokojeni Srb oziroma srbofil osebno ni maral.

Rezervni podčastnik je v vojnem okrožju kot pisar odslužil orožne vaje. Par dni pred odhodom je dobil povelje, da mora predložiti ime in naslov od-

govarjajočega človeka, ki se ga bo poklicalo na vežbo kot njegovega naslednika. Kakor zapovedano, tako se je tudi zgodilo. Mož, ki je bil prizadet, je sicer šele 8 dni pred tem prišel iz vežbe, to pa seveda ni bilo nikakšno opravičilo. Poziv je poziv in treba se mu je odzvati.

Ta metoda se je tako vdomačila, da so si sčasoma morali vsi, ki so kot rezervisti prihajali na vežbo v vojno okrožje, morali preskrbeti naslednike. Škodoželjnost in sovraštvo se je v tem izživilo, ker redki so bili tisti, ki bi bili svojega prijatelja priporočili za poziv na orožne vaje. Službo v srbski vojski Spodnještajerci namreč niso drugače gledali kakor zapor ali ječo.

Aktivni podčastnik-pisar v vojnem okrožju je rabil tri pisarje. Upravičen, poklicati tri rezerviste na vežbo, jih je poiskal na ta način, da je najprej poizvedel za naslove dobro situiranih gostilničarjev in trgovcev. Da od teh treh, ki so že vsi bili blizu petdesetih let, dva sploh nikdar nista bila vojaka in bi logično tudi ne mogla biti nikdar klicana na vežbo, ni bila nikaka zapreka. Srbski korumpirani podčastnik je v tem slučaju trdil, da je glavno, če so bogati, da se bo dalo iz njih žepov izvleči denar za razne gostilniške in kavarniške račune, ki jih bodo za njega kot predpostavljene morali plačevati.

Potovalni uradnik, ki je poznal celo Spodnjo Štajersko, je prišel v vojno okrožje na vežbo. Ker je radi svojega poklica poznal skoraj vse trgovce in gostilničarje v svojem službenem okolišju, ki se je kril s področjem vojnega okrožja, je po svojem odpustu zatrjeval, da ni večje korupcije kakor pri vojaki. Svojo trditev je podkrepil s častno besedo, da je v registrih vojaških obveznikov, s katerimi je na vežbi imel opravka, našel 9 njemu osebno znanih kapitalistov, ki še danes živijo, — proglašanih za mrtve. Odkupili so se z denarjem, da so se na ta način za večno rešili orožnih vaj.

Tako črvena je bila notrajnost uprave in organizacije toliko hvaljene in opovane srbske armade. Ne samo Spodnještajerci, tudi vsi drugi narodi, ki jih je tlačil Belgrad, so pozdravili konec in likvidacijo tega militarizma.

Lovci pozor!

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, pooblaščenec za lovske zadeve, opozarja v posebnem razglasu, da je glasom okrožnice iste uprave, ki je bila objavljena tudi v dnevniku »Marburger Zeitung«, prepovedan odstrel parkljarjev. Izjema je dovoljena samo v primerih, če izda Jägermeister po predloženem odstrelnem načrtu za to potrebno dovoljenje. Morebitni prestopki zapadejo kazni.

**Pozdrav vseh zavednih
Spodnještajercev je**

„Heil Hitler!“

Javna dela so v korist

Kako je bivša Jugoslavija za Spodnjo Štajersko reševala potrebe javnih del, je še dobro znano. Srbi, ki so tvorili nekakšno državo v državi, so kot vladajoči činitelji skrbeli, da je naš človek ločno plačeval visoke davke, ker so se davčni dohodki pošiljali v Belgrad, potrebe po javnih delih so jim pa bile deveta briga. Posledice takega gospodarstva so na dlani. V pogledu javnih del je Spodnja Štajerska ostala tam, kjer jo je zapustila stara donavska monarhija. In ne samo to. Ker zapuščine nekdanje Avstrije ni nikdo primerno vzdrževal in popravil, je tekom trindvajsetih let tudi to v veliki meri doslužilo in postalo neupotrebljivo.

Načini in metode, s katerimi so nam spodnještajerski srbofilski politiki, najšibo pri banovini ali državi, preskrbovali kredite za ureditev kakšne cestice, mostiča, bolnišnice itd., so bili enaki ničli. Belgrad in banovina sta vedno imela svoje roke k sebi obrnjene. Banovina je poznala le Ljubljano, Kranjsko in Kranjce, Štajerci so ji pa morali razen belgrajske malhe polniti tudi njeno banovinsko blagajno. Za spodnještajerske ceste, železnice, šole, bolnišnice itd. se nista brigala ne Ljubljana in ne Belgrad.

Pokojna Jugoslavija je po svojem davčnem sistemu iz nje podrejenih narodov izvela percentuelno več državnih dohodkov kakor druge evropske države. Vkljub temu pa ni nikdar našla primernih kreditov za prepotrebna javna dela. Uživala je naravnost sloves, da ima najslabše ceste in železnice v Evropi, večino svojih rek nereguliranih, močvirja neizsušena itd. Z eno besedo: Jugoslaviji je primanjkovalo vsega, kar

ljudske skupnosti

je ljudstvo najbolj potrebovalo. Vse belgrajske vlade zadnjih 23 let so skrbale le za interese belgrajske »čaršije« in tem dvem klikam je zadostovalo, da so se v Belgradu postavile razkošne ministrske in druge palače. Pri tem so velesrbsko orientirani ministri iz naših krajev, ki so si navadno domišljali, da predstavljajo v vladi tudi Spodnještajerce, igrali prav klaverne vloge. Pri vseh sejah so iz strahu, da bi padli v nemilost in iz vlade, samo kimali ter za sebe, svoje družine in najbližje sorodnike pobirali drobtine, ki so padale srbskim ministrom od bogato založenih vladnih miz. Če so tu in tam prišli med narod, so mu pa obljubovali zlate gradove, v katere sami niso verovali.

Tako je bilo pri nas z javnimi deli do prihoda slavne nemške vojske, ki je Spodnjo Štajersko osvobodila ter jo vrnila svoji materni zemlji. Takoj od prve ure naše svobode nam zmožna in skrbna nemška uprava z svojimi na vseh koncih in krajih načetimi in deloma že tudi v najkrajšem času dovršenimi javnimi deli dokazuje, kako visoko ceni potrebo in korist ljudstva in skupnosti, za katero se izvajajo taka dela. Pod Srbi je bilo vse tiho in mrtvo, nikjer pravega dela; sedaj je pa povsod vrvenje in življenje, kajti nemški narod in nemška uprava sta eno in ta narod je najbolj delaven in najzmožnejši.

Celih 23 let zanemarjena, po naravi pa zelo lepa Spodnja Štajerska, bo pod nemško nacional-socialistično upravo z javnimi deli toliko pridobila in se gospodarsko tako zboljšala, da bo v kratkem času res postala — pravljico in lep kot zemlje v okviru Velike Nemčije.

(Aulin, Archiv)

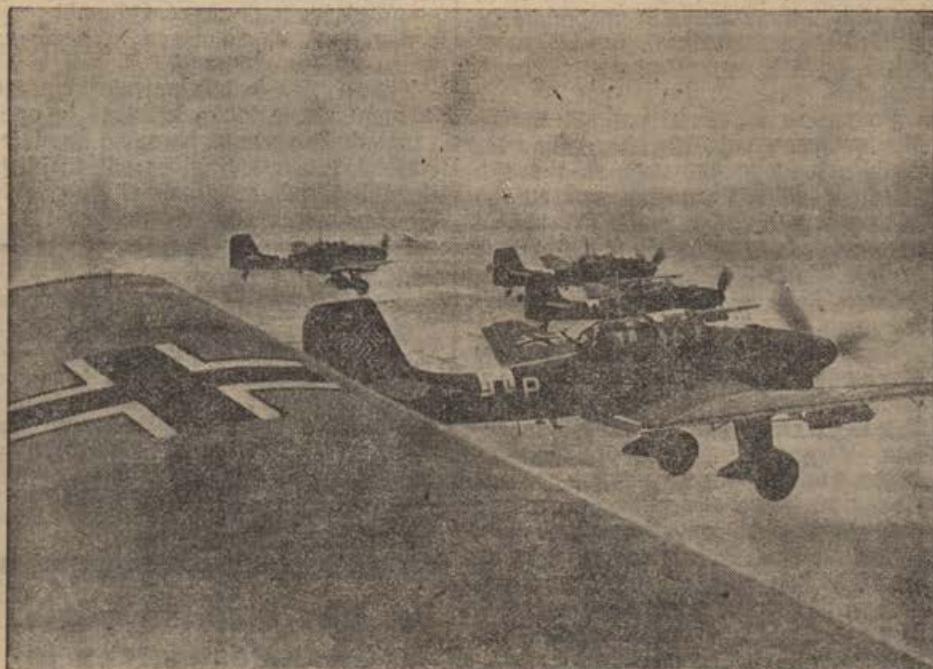
Bivši nemški cesar Wilhelm II. je umrl 4. junija v Doornu na Holandskem, kjer je prebival zadnja leta svojega življenja.

Pokojni bivši nemški cesar se je rodil 27. januarja 1859 v Potsdamu pri Berlinu. v svojem 29. letu je 15. junija 1888 zasedel kot naslednik svojega očeta Friedricha III. in že poprej umrlega deda Wilhelma I. nemški cesarski prestol. Svetovna vojna 1914/1918 ki so jo sovražniki nemškega naroda dolga leta pripravili, je označila konec vladavine Wilhelma II. Po izbruhu upora v domovini je prestopil Wilhelm II. dne 10. novembra 1918 holandsko mejo ter se je 28. novembra 1918 odpovedal prestolu. Od tistega časa je živel v Doornu na Holandskem.

Otok Kreta

Po Nemcih in Italijanih zavzet grški otok Kreta, ima dobro razvito vrtnarstvo, bolj zaostalo kmetijstvo in pastirsko živnoroje. Kakor piše »Tagespost«, predstavljajo sadonosniki z južnim sadjem, predvsem oljke, glavni vir dohodkov. Najbolj rodovitna je dolina pri Messari, ker jo obdaja visoko gorovje. Večina tamkajšnjih vrtnih nasadov se po svoji ureditvi stopnjuje kakor kakšne terase ob holmi in hribočkah. Za primerno vlago zemlje so urejene umetne namakalne naprave, kar omogoča uspevanje vseh vrst južnega sadja. V dolinah je tudi vinska trta. Največji del grozdja predelajo v rozine in je to najboljše izvozno blago Krete. Vina vsebujejo visoko stopnjo alkohola in gredo največ v Egipt in Severno Afriko. Vino, ki ga pokupi Nemčija, se v glavnem uporabi za rezanje z nemškimi vini.

Poljedelstvo Krete je bolj slabo razvito. Pridelki žitaric krijejo komaj četrtino domače potrebe. Še bolj zaostala je živnoroje. Po kraških planotah in delno posekanih cipresnih, hrastovih in igličastih gozdovih se pasejo koze in ovce. Sir in kože istih gredo kot izvoz v tujino. Stanje kuriva ni najboljše. Ker na otoku ni premoga, se tudi oglje izdekuje iz drv in lesa kar pridobivajo iz svojih precej skromnih kraških gozdov. Kot izvozni promet je omeniti še plemeniti kostanj.

(PK-Billhardt-Weltbild)

Nemški strmoglavci nad afriško puščavo. Kmalu se, bodo vrgli iz višine na svoje cilje ter jih zasuli s smrtonosnimi bombami.

Hrabrost spodnještajerskih prostovoljcev

Spodnještajerski o. kr. prostovoljni strelski poljski bataljon Marburg IV je v času svoje 38 mesečne frontne službe leta 1916 dalje časa držal obrežni frontni odsek pri Sistiani. Bataljonu je takrat poveljeval Rittmeister Bayer von Bayersburg. Akoravno je sovražna artilerija intenzivno odsek pridno obstreljevala — saj ni manjkalo ranjencev in mrtvih ter je držanje istega bilo precej važno — je bilo to bojaželnim mladim prostovoljcem, ki so hrepeneli po udeleževanju, vse preveč lahka in premalo nevarna frontna služba. V svojem nepopisnem navdušenju in gorečih željah po večjih in nevarnejših bojnih akcijah so se nekega dne pri vseh štirih stotnjah javile kar cele stotine strelcev na raport. Tam so prosili, da bi se jih premestilo v bolj nevarne frontne odseke in postojanke. Svoje prošnje so podpirali z izjavami, da so prišli prostovoljno na fronto, ker se želijo v pravem smislu besede bojevati in odlikovati ter doprinesiti svoj delež za skupno zmago. Artilerijsko obstreljevanje jih nikakor ni zadovoljevalo.

To dejstvo, ki ga lahko potrdijo vsi še živeči pripadniki imenovanega prostovoljskega bataljona, je poudarjeno tudi v knjigi »Die Steirischen Freiwilligen Schützen im Felde 1915—1918« na strani 100 ter predstavlja najbrž edinstven slučaj v zgodovini, da so se cele bojne formacije, ki so šle prostovoljno na fronto, še na fronti prostovoljno javljale in prosile za uporabo v najnevarnejših bojih.

Stalno se ponavljajočim prošnjam spodnještajerskih strelcev so višja poveljstva v uvidnosti, da bi bil naravnost greh, tako sijajen bojniški duh domoljubnih Spodnještajercev zgrešiti, končno ugodila. Izšlo je povelje, da so se posamezne stotnije poslale v izpostavljene prve bojne vrste.

»Tagespost« z dne 4. januarja 1917 je o tem izpod peresa takratnega Leutnanta in poznejšega Hauptmanna v istem bataljonu, pokojnega Karla Gaischega iz Marburga, objavila po avstrijskem vojno-tiskovnem uradu odobren sestavek, ki ga je v prevodu in skrajni obliki prinesel tudi takratni »Stajerc«. Gaischeg je med drugim pisal:

»Najprej je prišla 4. stotnja, ki jo je vodil Oberleutnant Gürtler, v ogenj. Razdelili so jo na bojne patrole in bojne ordonance ter dodelili raznim polkom. Ostanek stotnije pa so postavili v strelski jarek. Četovodja Rudolf Funk, dodeljen nekemu pešpolku, je z 20 moži zasedel jarek, ki je bil samo nekoliko metrov oddaljen od sovražnih postojank. Dne 24. julija je sovražna artilerija s hudim bobnečim ognjem zmehčala postojanke strelcev. Strelec Johann Bizjak je kot poslušalec in opazovalec ostal — ker ga radi artilerijskega ognja ni bilo mogoče zamenjati — tako dolgo na svojem izredno nevarnem mestu, da so ga granate za boj onesposobile. Več

(PK. Onken-Weltbild)

Nemško letalo »Gretl« je pokazalo zobe. Na sliki vidimo orožne mojstre pri pregledovanju strojne na rušilcu tipa Messerschmitt Me 110.

zasutih ranjencev sta četovodja Funk in desetenik Strohal takoj izkopala in rešila. Ko so si nato napravili nekaj zasilnega kritja, je to hrabro krdelo, vzpodbujeno po Funku in Strohalu, vkljub povelju, da mora jarek zapustiti, istega držalo do jutranje zore. Z metanjem ročnih granat, ki so jih uporabili do zadnje ter streljanjem iz pušk v neprestano napadajoče vrste, so preprečili, da bi nasprotnik zavzel dotični jarek. Hrabri branitelji so pri tem imeli prav neznatne izgube. Četovodja Funk in desetenik Strohal sta dobila veliko srebrno, strelec Iskra malo srebrno, večina ostalih pa bronasto svetinjo za hrabrost. Pogumno zadržanje teh kakor tudi ostalega moštva stotnije, je utemeljilo dober glas strelcev ter dalo spodbudo za še večje storitve.

O bojih 1. stotnije, ki jih je v svetovni vojni kot dnevne beležke popisal sobojevnik, je znano sledeče:

»Dne 8. avgusta 1916 je 1. stotnja odkorakala iz Sistiane, da prevzame postojanke na kotah 85 in 121. Obe višini sta bili od bojov tako razdejani, da tam že davno ni bilo več grmovja ali trave. Stotnijo je na potu proti imenovanim peklenkim postojankam pri zloglasni Brestovici bombardiral sovražnik iz zraka. Na takozvani »smrtni poti«, ki je vodila v dolino Pletta rossa in na višino 85, so jo pozdravile prve granate in šrapneli. S tekom do neklih na pobočju, ležečih barak se je rešila večjih izgub. K sreči čez noč ni bilo bobnečega ognja. V zgodnji jutranji uri nastopnega dne je stotnja odšla v postojanke, kjer je še istega dne doživela hud bobneči artilerijski ogenj. To jo je prisililo, da se je zbrala v kaverni, ki je bila nabito polna. Pritisk zraka, ki so ga povzročale eksplozije

granat, je v kaverni onemogočil vsako razsvetljavo. Celi dve uri je trajalo bobnanje sovražne artilerije, da je zdrobila vse, kar je bilo izven kaverne. Zadnje barake so se kot treske razletele. Iz pokopaliških grobov so granate izkopavale mrličje. V kaverni je bilo bivanje neznosno. Med mrtvci, umirajočimi in obupajočimi ranjenci, je povelje »bajonete na puške« in »vsi vune« prišlo kot prava rešitev. Sovražnik je namreč prešel v napad s svojo naskočno pehoto. 1. stotnja se mu je takoj postavila do roba. Otvorila je morilni ogenj iz pušk in strojnic, ter ga začela obmetavati z ročnimi granatami. Učinek je bil uničujoč. Vse, kar je od sovražnika prišlo blizu avstrijskih postojank, je obležalo mrtvo pred jarki ali pa obviselo na ostankih bodečih žičnih ovir. Vsi napadi so bili odbiti. Višini 85 in 121 sta ostali popolnoma v rokah Spodnještajercev. Tako je 1. stotnja prostovoljnega strelskega poljskega bataljona Marburg IV končala svojo prvo večjo bitko, ki seveda ni ostala brez žrtv. Žrtve pa niso v nikakem pogledu zmanjšale bojniškega duha teh mladih Spodnještajercev, kar so dokazali tudi v poznejših bitkah.

Les v številkah. Največ gozdov imata Azija in Južna Amerika, vsaka približno po 850 milijonov hektarjev, ali 28% vseh gozdov na zemlji. V Severni Ameriki je okroglo 650 milijonov ha ali 20%, Afrika ima okrog 300 milijonov ha, kar da skoraj 10%, evropski gozdovi merijo tudi okrog 300 milijonov ha ali dobrih 10%, dočim je v Avstraliji le nekaj nad 100 milijonov hektarjev lesa in znaša to komaj 4% vseh gozdov na zemlji.

Stajerc! Vaše glasilo je „Stajerski Gospodar“!

Pregled vojnih dogodkov

Koncem preteklega tedna so se na Kreti odigravali odločilni boji za ta največji grški otok. Nemške čete so na vseh bojnih točkah zlomile odpor Angležev in Grkov. Posebno so se odlikovali na zapadu otoka nemški padalci in planinci, ki so v hudih bojih ter ob najhujši vročini z največjim naporom razbili vse sovražne pozicije. Tem četam je uspela v sijajnem podvigu združitev s padalci pri Rethymoonu, kjer so se ti padalci celih 8 dni junaško borili napram veliki sovražni premoči. Nepretrgane napade nemških čet na Kreti je podpiralo nemško letalstvo prav tako neprenehoma. Nemška letala so bombardirala umikajoče se sovražne kolone, razna gnezdišča sovražnega odpora in zbirališča čet. Zračni rušilci, bojna letala in strmoglavci so v tekočih napadih razbijali angleške in grške čete. Te operacije je podpirala italijanska mornarica, ki je zlasti s torpedovkami hrabro posegla v operacije. Tako so se že 28. maja popoldan izkrcali italijanske čete na spodnjem delu Krete, nakar so brzo prodirale v smeri proti zapadu otoka, ki so ga Nemci imeli večinoma že v svojih rokah.

Nemški udarci na Kreti so bili tako hudi, da so se Angleži v splošni zmešnjavi strahoma umikali proti južni obali, kjer so se v vsej naglici vkrcavali na pripravljene ladje. Kljub temu je bilo veliko število Angležev in Grkov ujetih. V nemške roke je padel velik plen.

Nemška bojna letala so v kanalu Caso potopila dva angleška rušilca in v vodovju okrog Krete več manjših trgovskih ladij.

V teku operacij na Kreti se je zgodilo, da so bili nemški ranjenci na zverinski način zmrcvarjeni. Slična zverinstva so uganjali samo še Poljaki. Kakor ugotavlja nemško vrhovno poveljstvo, bo nemška vojska skrbela z vsemi sredstvi za to, da viteštvo v borbi ne bo okrnjeno. Proti četam in civilistom, ki so zakrivil omenjena grozodejstva, pa bo nemška vojska najostreje postopala.

V pristanišču pred Tobrukom so Italijanska in nemška letala potopila pet manjših ladij ter uspešno bombardirala protiletalske baterije in bencinska skladišča.

Koncem preteklega in začetkom tekočega tedna se angleška letala niso nikjer pojavila nad področjem Reicha.

Nemška letala so nadaljevala po dnevu in po noči napade na ladijske spremljave in razne točke britanske obale. 2. junija je nemško letalstvo potopilo iz teh spremljav pet parnikov s skupno 21.000 tonami. Pet danaljših parnikov je bilo težko poškodovanih.

V noči na 3. junija je sovražnik bombardiral razne kraje zapadne in severne Nemčije. Posamezna letala so prodrli do Berlina. Napadi so zahtevali malo število mrličev in ranjencev ter

nekaj škode na poslopih. Vojaške škode ni bilo. Trije sovražni bombniki so bili sestreljeni.

Pred Tobrukom so nadaljevali z artilerijskim ognjem.

Kakor sporoča nemško vrhovno poveljstvo, je bilo ujetih na otoku Krete 8.000 Angležev in okrog 4.000 Grkov. Nemška vojska je zaplenila veliko število tankov, topov ter ogromne množine municije, uniform in živeža.

3. junija je nemško letalstvo bombardiralo industrijske naprave v angleški grofovini Essex ter v Južni Angliji. Severo-vzhodno Orkneyskih otokov so nemška bojna letala v eni preteklih noči potopile 4000 tonsko ladjo, pred severno obalo Škotske pa sta bili po-

škodovani dve veliki tovorni ladji. Torpedna letala so prizadela večji angleški bojni ladji dvoje zadetkov. Napadi nemškega letalstva so veljali v noči na 3. t. m. angleški oskrbovalni luki Hull in tudi drugim angleškim pristaniščem na jugu in vzhodu otoka.

V času od 29. maja do 3. junija je izgubil sovražnik 20 letal. 14 jih je bilo sestreljenih v zračnih borbah in po protiletalski artileriji. Dvoje letal je bilo sestreljenih s strani minolovcev. Ostanek je bil na zemlji uničen. Nemško letalstvo je v istem času zgubilo 10 letal.

Italijani so pretekli teden bombardirali letališča na Malti. Tako v Severni Afriki kakor tudi v Vzhodni Afriki ni bilo v tamkajšnjih mestoma ostrih pozicijskih borbah zabeležiti razun artilerijske delavnosti in letalskih napadov nobenih izrednih dogodkov.

Nemška znanost služi človečanstvu

Znano je, da so Nemci na vseh poljih vodilen narod. Skoro izključno prvenstvo pa imajo na polju kemije in kemične industrije, v kateri igra industrija zdravil ogromno vlogo. Nemški učenjaki so v dolgotrajnem študiju odkrivali razne povzročevalce bolezni in sredstva, s katerimi jih lahko pobijamo. V boju proti tropskim boleznim pa so Nemci že od nekdaj dosegli tako velike uspehe, da jih mora priznati tudi Nemčiji neprijazen svet. Večino sredstev so preizkusili v Tropskim institutu v Hamburgu, kjer so ozdravili že tudi brezupne bolnike in tako presenetili ves svet s svojimi izsledki. Sedaj se lahko Evropejec mirno poda v Afriko in druge tropske kraje, zaslugu za to pa ima nemška znanost. V glavnem hočemo omeniti tri bolezni, ki jih je nemška znanost ukrotila tako daleč, da človeku niso več smrtno nevarne, ako pravočasno uporabi nemška sredstva, namenjena pobijanju tropskih bolezni.

Spalna bolezen, ki konča brez zdravljenja po navadi s smrtjo bolnika, je udomaćena že stoletja v tropični Afriki in na otokih na zapadni obali. Počasi pa se je pomikala naprej proti vzhodu in v notranjščino tega kontinenta. Danes je posebno razširjena v krajih, ki so dragoceni za kolonialno gospodarstvo. V zadnjih desetletjih je ta bolezen naravnost divjala in je ob Viktorijinem jezeru postalo v letih 1901—1905 nad 300.000 domačinov njena žrtev, v Kongu in Kamerunu pa so bile daleč naokoli izumrle cele vasi.

Povzročitelji te bolezni, tripanosome, prenašajo muhe tsetse ali glosine, ki so razširjene bolj ko na polovico Afrike. Ta muha pa se od leta do leta še nadalje širi, posebno proti vzhodu. Povsod, kjer najde muha ugodne življenjske in razmnožitvene pogoje, pričnejo nastopati epidemije spalne bolezni. Vprašanje muhe tsetse je tako v zdravstvenem, kakor tudi gospodarskem pogledu največjega pomena za razvoj dežele, posebno še, ker okužijo

te muhe tudi živali in je tako v širokih predelih Afrike sploh nemogoče misliti na donosno živinorejo. Pri človeku povzroči pik te muhe hude živčne motnje, ki preidejo v motnje zavesti in zaspasnost, ki konča s smrtjo. Prej je stalo zdravstvo popolnoma brez moči pred to strašno boleznijo. Kmalu po vojni pa je začela vedno večja množina zdravnikov predpisovati nemško sintetično zdravilo »Germanin«, ki se smatra danes za najodličnejše zdravilo v boju proti spalni bolezni. »Germanin« so uporabili z vsem uspehom že pri mnogih stotisočih spalni bolezni zapadlih bolnikov. Če se prične zdravljenje pravočasno, se da spalna bolezen danes ozdraviti s popolno gotovostjo. Pa tudi pri že zapoznelih primerih povzroči »Germanin« dalekosežna zboljšanja, du celo ozdravljenja.

Posebej je treba še poudariti nemški prilog k zatiranju malarije. Ta bolezen je igrala, odkar pomni človeštvo, strašno vlogo v življenju narodov in je danes ena izmed najrazširjenějšíh bolezni, kar jih poznamo. Poznavalet cenijo, da trpi nad 500 milijonov ljudi na tej bolezni, umrje pa ji letna nad 2 milijona. Še večja pa je socialna in gospodarska škoda, ki jo povzroča malarija. V malaričnih pokrajinah naletimo na visoko umrljivost otrok, odpornost prebivalstva proti drugim kužnim boleznim kakor na primer proti tuberkulozi, je pa zelo zmanjšana. Že nad 300 let imamo v kinu zdravilo zoper to bolezen, ki pa ima tudi svoje pomanjkljive strani, katerih glavna je ta, da ne moremo z njim preprečiti okužbe komarjev. Prav zato ni število malaričnih bolnikov kljub ogromnim množicam uporabljenega kinina skoraj nič nazadovalo. Šele po sestavitvi dveh nemških protimalaričnih zdravil »Plasmochina« in »Atebrina« smo postali tudi gospodarji nad malarijo. Prvo imenovano zdravilo preprečuje prenos bolezni in tudi ponovitev.

Naroči Štajerskega Gospodarja!

GOSPODARSTVO

Reichsmark je plačilno sredstvo na Spodnjem Štajerskem

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, Gauleiter in Reichsstatthalter dr. Überreither, je dne 28. maja izdal naslednjo odredbo, s katero se uvede Reichsmark kot plačilno sredstvo na Spodnjem Štajerskem in se stavi Dinar ter Reichskreditscheine iz prometa.

Na podlagi podeljenega mi poblastila odjemam:

§ 1

- (1) Zakonito plačilno sredstvo na Spodnjem Štajerskem je Reichsmark.
- (2) 15. junija 1941. prenehata biti Dinar in Reichskreditkassenschein zakonito plačilno sredstvo na Spodnjem Štajerskem.

§ 2

- (1) Reichsbankanstalten Marburg a. d. Drau in Krainburg ter menjalnice Cilli in Pettau zamenjujejo veljavne denarne vrste, katere se glasijo na Dinarje in Reichskreditkassenschein do 30. junija 1941 proti Reichsmark-plačilnim sredstvom.
- (2) Kot preračunski tečaj velja 1 Dinar = 0,05 RM.
- (3) Po preteku zamenjevalnega roka (odst. 1) se ravna z dinarjem, izključno kakor z inozemskim plačilnim sredstvom in je podvržen splošnim devizno-pravnim določbam.

§ 3

- (1) Ves dinarski dolg se spremeni po tečaju gl. § 2 odst. 2 v Reichsmark, ako je obstojal ob času, ko stopi ta odredba v veljavo in ako je dolжник ali upnik prebivalec Spodnje Štajerske druga oseba pa tuzemec ali ako je upnik tuzemec in je terjatev stvarno zavarovana na posestvu, ki leži na Spodnjem Štajerskem.

- (2) Tuzemci v smislu te odredbe so vse fizične in juridične osebe, ki imajo svoj sedež (stanovanje) na ozemlju Nemškega Reich-a vklj. protektorata Böhmen-Mähren, Elsaß, Lothringen, Luxemburg, na Spodnjem Štajerskem ali na teritoriju šefa civilne uprave za Koroško in Gorenjsko ali ki običajno tamkaj bivajo.

Podružnice inozemskih podjetij v tuzemstvu in tuzemski obrati inozemca veljajo v smislu te odredbe brez ozira na pravno samostojnost kot tuzemci, tudi če se nahaja mesto njihovega vodstva v inozemstvu.

- (3) Temu ne nasprotuje, da je bila dogovorjena zlata klavzula ali klavzula vrednosti zlata ali plačilo v določeni vrsti novca; taki dogovori se razveljavljajo. V ostalem se ne dotakne pravic in dolžnosti izvirajočih iz dolgovnega razmerja.

§ 4

- (1) Temu predstavljaju po § 3 so podvržene tudi vse privatne ali javno-pravne na plačilo v denarju usmerjene stvarne obremenitve zemljišč, zemljiščem enake pravice, kakor tudi zastavne pravice na ladjah in železnicah v kolikor leži obremenjeno zemljišče ali domači kraj obremenjene ladje na Spodnjem Štajerskem.
- (2) To predstavljane ne potrebuje vpisa v svrhu ohranitve veljavnosti napram javni verjetnosti zemljiške knjige.
- (3) Poprava v zemljiški knjigi se vrši na predlog upravičenca ali lastnika obremenjenega zemljišča brezplačno.

§ 5

Ta odredba stopi dne 1. junija 1941 v veljavo.

Ukinjeni jugoslovanski monopoli in trošarine

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je z odredbo z dne 19. maja 1941 razveljavil sledeče jugoslovanske monopole in trošarine:

I. državne monopole: za tobak, za vžigala s kresilnim kamnom in za sol;

II. državne trošarine: za sladkor, kavo, likerje, rum in konjak, električno razsvetljavo, plin za razsvetljavo, kvas, cement in hidraulično apno;

× **Produkcija tkz. Zellwolle** v Nemčiji je v stalnem porastu. Leta 1939 so izdelali kakih 192 tisoč ton, lani pa že 250 tisoč ton.

× **Več oljarič!** Pred letom 1932 Nemčija ni imela pomembnejšega donosa oljarič. Voja je nujno zahtevala pridelovanje oljarič in tako je bilo že l. 1940 posejanih

III. banovinske trošarine: za alkoholne pijače, ogljikovo kislino, mineralno vodo in kvas;

IV. skupne banovinske trošarine: za riž, kavo, kavne dodatke, kakao, čokolado, drugo blago, katero vsebuje kakao, čaj, citrone, oranže, vanilijo in zafran, cimet in muskat, poper, majoran in kumin, vinski kis, kolofonium, calciumcarbide, sodo caustica, amoniak-sodo, kristalno sodo, sodo bicarbonat, papir in steklo.

200.000 hektarjev, večinoma z ripsom. Kar pišejo nemški listi, hočejo v tem letu dvigniti produkcijo oljaric za 50 odst.

× **Vedno več solčnic** za pridobivanje olja gojijo v Romuniji. S to dragoceno rastlino so lanske leto posadili 100 tisoč hektarjev zemlje, letos pa že štirikrat večjo površino.

× V Nemčiji imajo 342.477 trgovskih podjetij. Glasom časopisa »Wirtschaft und Statistik« so ista razdeljena na 5656 delniških družb, 23.831 družb z omejeno zavezo, 312.970 osebnih družb in tvrdk, ki so last poedincev ter 20 komanditnih družb na delnice.

× 1.376.319 tvrdk in oseb si v Nemčiji drži Postcheckkonto, to je poštno čekovni račun.

× V Nemčiji so zopet izboljšali poklicno zavarovanje rudarjev. Reichsgesetzblatt z dne 27. maja objavlja odredbo, ki pri naša rudarjem znatno izboljšanje poklicnega zavarovanja. Z uredbo je poenoteno bolniško zavarovanje ter povečana skrb za zdravje. Hkrati so preurejeni denarni prejemki rudarjev na izboljšani podlagi.

× »Jugočelik« je prevzela Hrvatska. Dosedanje veliko rudarsko in železarsko veleindustrijo »Jugočelik«, ki je bila last bivše države in se nahaja v hrvatski Bosni, so prilagodili novim razmeram. Podjetje je prevzela hrvatska država, ki ga bo v celoti preuredila.

× Jesenska razstava vzorcev v Wien-u. V Wien-u priredijo med 21. in 28. septembrom t. l. razstavo vzorcev.

× Madžarska je kupila v Nemčiji 12 izbranih plemenskih ovnov in 250 brejih ovc v svrhu izboljšanja svoje ovčjereje. Na Madžarskem primanjkuje predvsem finije ovčje volne, kar bodo s pomočjo odlične nemške ovčje pasme izboljšali.

× Izdelava jagodne marmelade v Bolgariji je v polnem razmahu. Gre za 50 milijonov kg najboljšje jagodne marmelade, ki jo je odkupila Nemčija.

Se nekaj števil o Graz-u. V glavnem mestu Gau-a Steiermark, pod katerega spada tudi naša Spodnje Štajerska, so izdali nov naslovnik ali adresar, v katerem najdemo med drugim tudi nekaj prav zanimivih statistik. Tako ima na primer mesto Graz 3 velika ljudska in 4 plavalna kopališča. Ta kopališča je leta 1939 obiskalo 320.796 oseb. Mestni pogrebni zavod pokopa in upepi letno okrog 5000 mrlčev. Površina mestnih parkov znaša 74. malih vrtov 52 in sportnih igrišč 10 hektarjev. V stanovanjskih hišah, ki so last mestne občine, stanuje 3000 družin, ki imajo 12.000 družinskih članov. Šolskih poslopij, ki so last in jih vzdržuje mesto, je 64. Mestna vrtnarija obsega 34.000 kvadratnih metrov. Omrežje vseh mestnih kanalov razpolaga s 135 kilometrov kanal-skih cevi. Ulic, cest in trgov, ki imajo svoja imena, je 1014. Poulično razsvetlavo tvori 5000 električnih in 700 plinskih svetilk. Če bi kdo želel napraviti izprehod okrog celega mesta, bi rabil več kakor 12 ur. Dolžina mestne meje iznosi celih 62 kilometrov.

Naočniki v starem veku. Že Rimljani so rabili neko vrsto naočnikov iz berilija (odtod nemška beseda »Brille« za naočnike.) A kakor so pokazala nova izkopavanja, nikakor niso bili oni izumitelji tega gledalnega orodja. V kraljevi palači v Knososu na Kreti in ob gori Ibi so našli okrogle leče iz gorskih kristalov, ki so se gotovo rabile za gledanje. V Kartagu so tudi našli brušene steklene leče. Fenicijski so, kakor znano, že poznali steklo in brušenje stekla, pa ni čuda, da so ga uporabljali tudi za izdelovanje leč. Zdi se tudi, da so te leče izvažali v daljne tuje dežele, tako do Troje, do Tir, Niniv in celo do Britanske.

„Štajerskega Gospodarja“
v vsako hišo in gostilno!

UMNI KMETOVALEC

Umno kmetovanje - naša velika naloga

Pred dvema mesecema se je s položajem protinemško usmerjenih sil na Balkanu zrušil stari svet. Nam Spodnještajercem je odleglo šele v tistem trenutku, ko se je zrušila tudi belgrajska vladavina nad našo lepo domovino. Z osvoboditvijo izpod srbskega jarma pa so nastale za nas nove naloge, ki jih razun tega še narekuje vojna. Ena izmed teh nalog je izboljšanje našega kmetijstva v vseh smereh. V to svrhu pa ne zadostuje, da gledamo umno kmetovanje le pri tistih gospodarjih, ki so se izsolali na kaki nižji kmetijski šoli. Sleherni kmetovalec se bo moral zanimati za sodobna strokovna vprašanja, da bo lažje uspeval v svojo in splošno korist. V poljedelstvu, v živinoreji, v sadjarstvu, vinogradništvu, kletarstvu, travništvu, čebelarstvu, mlekarstvu in vrtnarstvu bo treba zastaviti marsikatero važno strokovno pridobitev novega časa, da bo čim več in po kakovosti čim boljšega pridelka. Načelo o največjem izčrpanju vseh možnosti v kmetijskem obratu bo moralo priti do veljave, ako bo hotel kmetovalec ne samo živeti, nego tudi producirati. Na Spodnjem Štajerskem imamo za intenziviranje (zboljšanje do najvišje stopnje) kmetijstva dovolj naravnih pogojev. Dosedanji način ekstenzivnega kmetovanja (po starem kopitu) se je preživel. Sedaj, ko so cene urejene, je postala kmetija zopet vir dohodkov. S tem so se pa naloge kmeta in njegove rodbine povečale. Otrokom ne bo treba iskati kruha po tovarnah in v me-

stih, ker jih bo domača kmetija potrebovala na vseh koncih in krajih. Beg z dežele v mesto bo prav kmalu ustavljen. Našemu podeželju se obetajo lepi časi. Treba bo seveda krepkega in umnega dela, da bo naše kmetijstvo doseglo svojo najvišjo stopnjo. Umno kmetovanje je torej tista naloga nove dobe, ki se je moramo oprijeti z vso odločnostjo in z veseljem.

Führer nam je s svojim zgodovinskim posegom na Balkan omogočil nove izgleda v boljšo bodočnost. Naš spodnještajerski kmet se zaveda svojih dolžnosti napram Führeru in Reichu. Storili bomo vse za izboljšanje našega kmetijstva. To tembolj, ker lahko računamo na pomoč silne organizacije nemškega Reichsnährstand-a, v katerem milijoni nemških kmetovalcev stremijo k enim in istim ciljem. Sedaj v vojni se bo spodnještajerski kmet še prav posebej potrudil v splošnem stremljenju za zavarovanje prehrane. Jasno je, da se bomo sedaj oprijeli samo najnujnejših nalog, ker ni časa za izvedbo poznejšega mirovnega programa obnove našega kmetijstva. Z zavihanimi rokavi bomo zato poprijeli vse tiste naloge, ki nam jih narekuje sedanja nova doba.

Sodobni goveji hlev

Še so kraji, kjer človek nima dostopa v hlev. Pred hlevom se nahaja navadno velika kótanja gnojnice in komaj se pomakneš skozi nizka vrata gledat živino, moraš s štirimi očmi paziti, da se ne pogreznesh v gnojno močvirje, kje za živino ali ob prašičjih hlevcih. Zrak je zaduhel, vse se nahaja nekako v polmraku, živina je stisnjena na ozkem kraju in se topo ozira za človekom in ko se nevoljen umakneš na zrak, se ti zdi, ko bi prišel iz kakega globokega premogokopa na svetlo.

Moderen hlev je pravilo sodobne živinoreje. Zanj je treba najprej dobre volje, kajti tudi stari hlevi se lahko z malimi stroški primerno preuredijo, treba je le pridnih rok in nekaj denarja. Na kaj naj gledamo pri hlevu:

Hlev bodi prostoren. Mlado govedo zahteva 1,6 kv. m, odraslo 3,25 m². Staja naj bo 2,20 m dolga, 1,3 široka in za 3—4 cm nagnjena k kanalu. Varčevati s prostorom v hlevu nikakor ni pametno.

Hlev bodi topel. Toplota naj znaša 12,5 do 15 stopinj Celzija. Ako bi zaradi manjšega števila živine postalo v hlevu hladneje, se v prazne prostore spravi stelja.

Hlev bodi zračen. Zasmrajen, pokvarjen, sparjen hlevski zrak je kriv, da boleha goveja živina na notranjih organih, da je mršava in slabo razvita. V zračnem hlevu daje ista krava dnevno

do 1 l in pol mleka več kot v zatohnem. Za zračenje zadostujejo visoko pod stropom luknje, ki so poševne, da ne vleče po živini.

Hlev naj je svetel. Šipe je treba večkrat umiti. Poleti se hlevska vrata snemajo in nadomestijo z lesu.

Jasli naj so nizke, da ne hodi živina vkleknjenega hrbta. Lažje je snaziti betonske jasli za zaokroženim dnom. Vsako živinče ima svoj oddel, pripravljen tako, da ne razmetuje krme in ne podjeda sosednjega. V širokem hlevu naj se krmi spredaj. Trahtarji za krmo niso prikladni, ker uhaja skozi nje iz hleva na parno sopara, ki kvari krmo. Boljši je krnilnik v hlevu, koder se shranjuje in pripravlja krma.

Hlevska tla so pri modernem hlevu višja od zunanje okolice, neprodirna, iz opeke ali betona. Obložena so z deskami, da živini ne podrsne. Slaba tla so leglo nevarnih bolezni in vzrok pokvarjenega zraka in smradu. Zlebovi naj so betonirani, lepo uglajeni, s primernim padcem in vsak dan poplaknjeni. Prag mora biti nizek. Hlev bodi končno snazhen. Razven kidanja, nastiljanja, pometanja, splahnjevanja zlebov je potrebno tudi ometanje stropa in sten, umivanje oken, redno čiščenje jasli, snazhenje zračnikov, in jesensko beljenje stropa ter sten. V hlevu za miši, podgane, pajke, komarje in obade ter razno drugo golazen ni in ne sme biti prostora. V hlev spadajo poleg gnojnih vil še železne grablje, brezova metla, čohalo, ščetka in toplomer.

km. Vrednost kurjega gnoja. Kurji gnoj ali kurečjak je nedvomno najboljši gnojilo, ki nam ga nudi domače gospodarstvo; to pa zato, ker vsebuje poleg amonijaka precejšnjo množino fosforne kisline; posebno ugaja ta gnoj vrtnim rastlinam. Ugodni uspeh kurjega gnoja se kaže predvsem v tem, ker dovaja ta gnoj s svojimi dušičnatimi spojinami rastlinam neposredno mineralno hrano in vzbuja v njih rast in uspevanje. Ako je kurečjak vlažen in cmokast, ga je treba pred uporabo sušiti, nato poedine komade razdrobiti in presejati tako, da dobimo iz njih nekaj prah. Lahko pa tudi kurji gnoj močno z vodo razredčenega uporabimo kot gnojilo počez, zlasti se priporoča gnojilo v tej obliki za rastline, ki slabo uspevajo in so v rasti zaostale. Za kumare, melone itd. si ne moremo želeti boljšega gnoja, toda paziti je pri tem, da raztopina ni premočna, zakaj v tem slučaju bi utegnili gnojenje več škodovati nego koristiti, zlasti, če nastopi po gnojenju suša. Navadno pa se raztrosi kurji gnoj počez čez vse površje orede, in sicer nekoliko dni pred setvijo površine. Vsekakor pa je treba spraviti gnoj tako globoko v zemljo, da ne pride neposredno s semenjem ali z rastlinami v dotik, ker bi znale rastline radi premočnega učinka gnoja trpeti. V obče pa je pomniti, da koristi kozoški gnoj radi njegovih gnojilnih lastnosti zlasti oni povrtnini, ki se naj v listju in koreninah močno razvije, dočim je za grah, lečo, fižol itd. manj pripraven. Izvrstno pa učinkuje kot gnojilo pri kapusu, kolerabi, špinaci in slični povrtnini.

Častite delo in delavca

Adolf Hitler

(Limberg-Scherl)

Vrt na sončni strani. Tu uspeva najlepša zelenjava, pa tudi sadje v spalirju nam po navadi obeta dobro letino.

MALE VESTI

* **Führer** je 2. junija brzojavnim potom čestital romunskemu voditelju generalu Antonescu k njegovemu 59. rojstnemu dnevu.

* **Reichsmarschall Göring** je naslovil na nemško letalstvo dnevno povelje, ki je veljalo borbem za otok Kreta. V tem dnevnem povelju je izražena radost nad sijajno zmago, ki jo je v prvi vrsti pripisati nemškemu letalstvu, ki je uresničilo besedo Führerja, da ni otoka, ki se ga ne bi dalo zavzeti. V svojem povelju se je Reichsmarschall spomnil v imenu vsega nemškega naroda tudi tistih, ki so v borbah za Kreta žrtvovali svoje življenje in zdravje. Reichsmarschall je končal svoje povelje z besedami: »Naprej v duhu kretskih zmagovalcev! Naj živi Führer!«

* **746.000 ton** trgovskega ladjeva je izgubil sovražnik v mesecu maju 1941 po poročilu Vrhovnega poveljstva nemške vojske. 479.000 ton so potopile nemške podmornice, 215.000 odpadde na akcije nemškega letalstva. Preostalo tonažo je potopila nemška mornarica. V teh številkah pa tonaža, ki je bila potopljena z minami, ni započena.

* **Komisariat za prehrano na Hrvatskem.** Hrvatska vlada je ustanovila komisariat za prehrano. Za prehranjevalnega komisarja je bil imenovan dr. Milan Simić, ki je sodeloval v najožjem krogu ustaških voditeljev.

* **Angleži zapirajo Arabce.** Kakor poročajo iz Jeruzalema, so Angleži zopet zaprli več arabskih voditeljev ter jih poslali v internacijo.

* **Padlim bojne ladje »Bismarck«** na čast. V mornariški cerkvi v Wilhelmshavenu se je vršila na binkoštni ponedeljek pretresljiva proslava junakov, padlih na krvoju bojne ladje »Bismarck« za Führerja in domovino. Nad oltarjem se je v velikih črkah blestelo ime ladje »Bismarck«. Na zastavi vojne mornarice pa je ležal velik venec z napisom »Našim padlim tovarišem!«

* **»Morje ni več prijatelj Anglije.«** Tako piše francoski list »Matine« v zvezi z nemško zmago na Kreti. »Matine« piše: »Zmaga Nemčije na Kreti ne obstoja samo v tem, da je nemška vojska osvojila otok prvega reda, ki je bil razen tega še dobro utrjen, nego tudi v tem, da je izvojevala sijajno zmago na morju, ne da bi uporabila svoje lastno brodogradništvo. Govorčenje o angleški premoči na morju je danes otroško. Morje ni več prijatelj Anglije. Morje je izgubilo svoj pomen. Nebo je vse in nebo je proti Angliji.«

* **General Moscardo,** slavni branilec Alkazarja (Toledo) v španski meščanski vojni, je bil imenovan za šefa milicijnih čet španske falange.

* **Železniški most čez Savo pri Belgradu** zopet zgrajen. Na binkoštno soboto so v Belgradu v prisotnosti visokih predstavnikov nemške vojske slovesno otvorili promet čez železniški most, ki so ga Srbi pričetkom aprila razstrelili. Nemški pionirji so zgradili most v nenavadno kratkem času 37 dni. Most je dobil ime »General Will-Brücke«.

* **Izdajalska grška vlada je »odstopila«.** Ubežniška vlada Cuderos, ki se je nahajala doslej v Palestini, je »odstopila«. Grški razkralj Jurij pa je izdal novo proklamacijo, v kateri zatrjuje, da se bo boril še naprej z Bližnjega vzhoda. Kralj trdi nadalje, da je zlate rezerve že pospravil na varno ter da mu za vojskovanje ne bo primanjkovalo denarja.

* **Novi hrvatski poslanik v Rimu, Perić,** je prispel preteklo soboto v Rim ter bo v kratkem izročil kralju in cesarju Viktorju Emanuelu III. svoje poverilnice.

* **Novi diplomati v Zagrebu.** Poglavitnik Hrvatske dr. Ante Pavelić je sprejel v nastopni avdienci novoimenovanega poslanika kraljevine Rumunije Dimitra Buzdugana. V hrvatsko prestolnico je dopotoval tudi prvi poslanik Madžarske, von Marossy.

* **Prezident Roosevelt** je predložil ameriškemu parlamentu zakonski predlog, ki ga pooblašča v obdobju s posebnimi okoliščinami k reviziji vsake lastnine za obrambo države. Gre torej za slično pooblastilo, kakor ga je imel prezident Wilson za časa svetovne vojne.

* **Vlada Sovjetske Rusije** je sporočila dosedanjemu grškemu poslaniku Diamantopulosu, da ne želi več vzdrževati diplomatskih odnosov s prejšnjo grško vlado.

* **V Iraku** imajo sedaj Angliji prijazno vlado. Kakor poročajo preko Rima, je župan mesta Bagdad predal Bagdad v premoči se nahajajočim Angležem, da bi tako preprečil krvoprelitje civilnega prebivalstva. Nato so Angleži sestavili iz iraških odpadnikov »vlado«, ki je sklenila z Angleži pismeno »premirje«. Iraška plemena pa Angleži seveda niso vprašali za mnenje.

* **Madžarski ministrski predsednik Laszlo pl. Bardossy** se je ponedeljek zvečer odpeljal na uradni obisk k italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju.

* **Velika angleška pomožna križarka »Salokian« (10.549 ton)** je bila po sporočilu britanskega mornariškega poveljstva te dni potopljena.

* **Obleke so v Angliji na karte.** Angleška vlada je uvedla karte za oblačilne predmete. Kakor na drugih področjih, tako je Anglija sedaj po 2 letih pripadljala za narodno-socialistično Nemčijo, ki je Angleži prej niso mogli dovolj zbadati radi uvedbe kart za obleke.

* **Neverjetno in edinstveno.** V Hinnerup-u je prasic nekega posestnika pred tedni dobila deset mladičev. Točno 37 dni nato je povrgla zopet 11 prascov, od katerih so razen štirih ostali vsi pri življenju. Primer je edinstven in po mnenju živinodržavnikov skoraj neverjeten.

* **Japonska šteje po najnovejšem štetju 105 milijonov prebivalcev.** Na samo Japonsko odpade 73 milijonov ljudi. Glavno mesto Tokio je zabeležilo od leta 1935 do danes prirastka 903.000 prebivalcev. Prestolnica šteje sedaj 6.778.804 prebivalcev. Po velikosti sledijo mesto Osaka, Nagoya, Kijoto, Jokohama in Kobe.

* **450 let stari dedni dvor (Erbhof).** V pokrajini Koburg, in sicer v vasi Kleingarnstädt, se nahaja kmetija nekega Schreyerja. Iz raznih listin je razvidno, da se nahaja rodbina Schreyer dokazano od leta 1492 v posesti te kmetije, ki je v smislu nemških zakonskih predpisov po višana na stopno dednega dvora ali Erbhofa.

* **Lisica in pes sta si prijatelja.** V Saar-u na Moravskem je železničar Svoboda ujel mlado lisico ter jo vtaknil v pasji hlev. V kratkem času sta se obe živali med seboj tako lepo spriznili, da se sedaj hranita iz skupne skled.

* **Razkralj Peter na potovanju.** »Tagespost« poroča iz Sofije, da je zadnji srbski kralj Peter, ki se je na svojem begu naselil nekje med Jeruzalemom in Betlehemom, pospravil svojo prtljago ter od tam nadaljeval svoj beg v varnejše kraje.

* **Važno glede zamenjave denarja.** V dopolnitev razglaš od 28. maja t. l. se razglaš, da bodo dinarje in Reichskreditkassenscheine za Reichsmarke zamenjali tudi Sparkasse, razen tega pa še sledeči denarni zavodi: Marburger Kreditanstalt v Marburg-u, Pettauer Vorschubverein v Pettau-u, Spar- und Vorschubverein Cilli ter Raiffeisenkasse v Marburg-u.

* **Volkswohlfahrt skrbi za reveže.** V prvih šestih tednih po naši osvoboditvi je Volkswohlfahrt med revne in pomanjkanja trpeče ljudstvo Spodnje Stajerske razdelila velike količine živil. Razen 40 tisoč porcij kuhane hrane se je razdelilo 15 tisoč kg sladkorja, 92 tisoč kg slanine, nad 15 tisoč kg kaše, nad 20 tisoč kg fižola, 1300 kg soli, 205 tisoč kg masla, nad 10 tisoč kg mesnih in ribjih konzerv itd., kar predstavlja vrednost dveh in pol milijona dinarjev. — Ta dobrodelna pomoč tistim, ki so potrebni, je socializem v praksi.

* **1.300.000 vojnih ujetnikov je zaposlenih v nemškem gospodarstvu.** V časopisu »Deutsche Verwaltung« poroča Dr. Stothfang, da je trenutno zaposlenih 1.300.000 vojnih ujetnikov v nemškem gospodarstvu. Vojne ujetnike z Balkana bodo uporabili za kmetijske dela.

* **Fotografiranje prepovedano.** 92 letni angleški lord (plemič) Dunedin, bivši član lordske zbornice, je moral plačati deset funtov denarne kazni, ker je fotografiral neko hišo, ki je bila o priliki nemškega bombnega napada porušena. Churchill očitno ni po volji slikanje »uspehov« njegovega vojskovanja.

* **Na Indijce se bo streljalo.** Angleške oblasti v Ahmedabadu so izdale razglas, ki pravi, da se bo na vsakega Indijca, ki bi se po policijski uri še nahajal na cesti, takoj streljalo. Človekoljubnost ni ravno najboljša lastnost Britancev.

* **Italijanski ministrski svet** se sestane danes, 7. junija, k svoji seji.

* **Nemčiji vedno primanjkuje delavcev.** Reichsarbeitsministerium in vlada kraljevine Hrvatske sta sklenila, da odide v kratkem 54.000 hrvatskih delavcev na delo v Nemčijo. Gre v glavnem za poljedelske, gozdne in rudarske delavce.

* **Nemške šole na Madžarskem.** Madžarski prosvetni minister Homan je dovolil nemškemu Volksbundu ustanovitev nemške gimnazije v Pečuhu in po eno meščansko šolo v treh drugih mestih.

* **Bivše jugoslovansko brodogradništvo** je prevzela italijanska mornarica. Italijanska mornarica je prevzela 45 edinic bivše jugoslovanske mornarice s skupno tonažo 25.000 ton. Le dvema ali tremo edinicama je uspelo pobegniti v angleška pomorska oporišča.

* **Flamci prisegajo na narodno-socialistični svetovni nazor.** V flamskem mestu Oudenaarde se je vršil pretekli ponedeljek velik zbor narodne flamske stranke. Njen vodja Staf de Cserco je imel pri tej priliki velik govor, v katerem je poudaril pomen združitve vseh flamskih sil v Flandriji, ki bo svoj kulturni program usmerila v narodno-socialistično smer.

* **24 otrok v zakonu.** V mestu Murcia na Španskem so oblasti nagradile neki zakonski par, ki ima 24 živčih lastnih otrok.

* **Šumeče vino so pili generalu Simoviću na čast.** V Karlovcu na Hrvatskem so dne 27. marca tamkajšnji židje v Veliki kavarni popili 2000 steklenic šampanjca, kar je stalo nad 50.000 dinarjev. Proslavili so namreč Simovičev državni udar iz samoga veselja, da je konec prijateljske politike med Berlinom in Belgradom. Teden dni nato se je tudi med te žide prikradel velik — maček

(Associated Press)

Poglavnik Kraljevine Hrvatske, dr. Ante Pavelić, pred častno stotnijo infanterije mlade hrvatske vojske na Markovem trgu v Zagrebu.

* **Nove železnice na Hrvatskem.** Uprava hrvatskih državnih železnic je začela s planiranjem in nasipanjem proge Zagreb—Dobova, kjer bodo v kratkem položili drugi železniški tir. — V Bosni so pa začeli s pripravami za izgraditev nove železnice Banjaluka—Doboj.

* **150.000 belgijskih delavcev v Nemčiji na delu.** Te dni se je iz Bruslja odpeljal 150.000 belgijski delavec v Nemčijo na delo. Na bruselskem kolodvoru je bila v to svrhu majhna proslava in je ta delavec prejel kot dar — zlato uro.

* **Devetnajst pomožnih križark na dan morja.** Nedavno po Nemcih potopljena angleška križarka „Camita“ je po priznanju angleške admiraltete devetnajsta pomožna križarka, ki so jo v sedanji vojni izgubili.

* **Čuden umor v Južni Afriki.** Kakor poroča ameriška agencija „Associated Press“ iz Nairobija (Kenja, Afrika), so v tamkajšnjem kraju neznani storilci ubili nekega angleškega plemiča po imenu Earl of Erroll, ki je bil znan kot velik nasprotnik Churchillove vojne politike.

* **Zadnji divji konji v Evropi živijo pri Münster-u v Nemčiji,** in sicer v zaščitnem parku. Gre za 200 konj pasme ponijev, ki živijo tam popolnoma divje in naravno kakor so živeli predniki naših konj, ko še niso bili udomačeni.

* **Ziva kača v plitjem želodcu.** Pri Genui v Italiji je neki strokovnjak za gačenje živali dobil velikanskega orla v svrhu balzimiranja. Ko je ptici-roparici hotel odstraniti drobovje, je v želodcu ptica velika našel živo strupeno kačo, ki je bila 1.20 m dolga. Strupenjačo je seveda hladnokrvno pokončal. Razširjeni peruti do ličnega kraljevskega orla sta merili 1.97 m.

* **Na posledicah zastrupljenja z alkoholom** je umrlo več oseb mesta Mährisch-Ostau.

* **Italija je na Balkanu zasedla skupno z otoki 57.636 kvadratnih kilometrov ozemlja,** na katerem živi nekaj čez tri milijone prebivalcev.

* **V dveh urah od drevesa do časopisa.** Neka trdka je ob tri četrt na osem dala posekati tri drevesa, ki so jih takoj odpeljali v tovarno papirja. Tam so jih olupili, razrezali in razkosali. Cisto v kratkem času je iz tega nastala tekoča tvarina, iz katere so ob pol deseti uri imeli že prvo polo papirja. Uro pozneje — torej v dveh urah — je dotična pola papirja bil tiskan časopis.

* **Cerkev in 50 gospodarskih poslopij** je postalo žrtev požara v vasi Tistenjoki na Finskem. Kakor znano, so finske vasi s cerkvami vred grajene iz lesa, ker tvorijo gozdovi glavno bogatstvo Fincev.

* **Zažgal je postelj, da bi se ogrel.** 19-letni nekoliko slaboumen J. Vraspir iz Krasne pri Neustadt-u je v času, ko je bil sam doma, zažgal posteljnino dveh postelj ter sam skočil v plamen, da bi ga ne zeblo. Takojšnja pomoč sosedov je fanta rešila, zgorelo je pa pohištvo cele kmetijske hiše.

* **16 zakonov proti židovstvu** je pripravila francoska vlada v Vichyju. Tako je izjavil generalni komisar za židovska vprašanja, Vallat, češ, da bodo ti zakoni uredili celotno židovsko vprašanje v Franciji.

* **Ljudsko štetje v Belgradu.** Meseca maja so izvršili v Belgradu ljudsko štetje. Našteli so 253.729 oseb obojega spola. V to število pa niso vračunani člani nemških oblasti, v mestu se nahajajočiji vojni ujetniki in bolniki v bolnišnicah.

* **Turčija štedi na vse kriplje.** Turška vlada je izdala podrejenim oblastem navodila za čim največjo štednjo. V tem letu ne bo uradniških povišanj pa tudi ne zvišanja uradniških prejemkov. Vlada si obeta veliko prištedenega denarja.

* **Bolgarija ne trpi vojnih dobičkarjev.** Bolgarsko sobranje se bavi z vladnim predlogom, po katerem se bodo vsi vojni dobički uporabili v svrhu obnove osvobojenih pokrajin.

* **V Sibiriji imajo pomlad.** Vodno stanje sibirskega veletoka Ob je narastlo za celih 13 metrov. V bližini mesta Novosibirsk leži v strugi imenovane reke v dolžini kakih 100 metrov celo hribovje naplavljenega ledu po 40 metrov visoko.

DOPISI

□ **Marburg.** Führungsamt II der Bundesführung organizacije Steirischer Heimatbund je dne 29. maja t. l. imel svojo delovno sejo. Razpravljali so o vseh propagandnih in kulturnih vprašanjih, ki se tičejo Spodnje Štajerske.

□ **Luttenberg.** Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, Gauleiter in Reichsstatthalter Dr. Uiberreither, je obiskal naš trg. Zanimal se je predvsem za napredovanje dela v organizaciji Steirischer Heimatbund. — Bundesführer Steindl je na svojem inspekcijskem potovanju pregledal tukajšnji Kreisführungsamt, kjer je z Amtsführer-ji in njihovimi sodelavci razpravljali o vseh perečih vprašanjih našega okraja. Po odhodu iz Luttenberg-a je Bundesführer obiskal še ostale Ortsgruppe v okraju. Povsod se je posvetoval ter dajal navodila o delu organizacije Steirischer Heimatbund. Obisk Bundesführer-ja je v celem našem okraju sprožil neštevilne izraze zvestobe in vdanosti Führer-ju in Veliki Nemčiji.

□ **Pongergen b. Zirkowitz.** V našem okolišu bo letos letina razmeroma dobra. Zitarice, zlasti rž, obljublja bogat pridelek. Razvoj koruze in krompirja je normalen. Vrane nam po koruznih nasadih delajo precej škode in bi nam lovci storili uslugo in korist, če bi jih pokončavali. V splošnem pa ni povoda za kakšno godrnjanje, ako ravno je radi pomladanske zamude računati z nekoliko poznejšo dozorelostjo vseh kmetijskih pridelkov.

□ **Bad Radein.** Pri nas smo čez binokostne praznike imeli tridnevni tečaj za Deutsche Jugend. Pouk je vodila Untergauleiterin Thunselda Eichenberger. Solo je obiskal tudi Kreisführer ing. Nemetz iz Luttenberg-a, ki je v svojem govoru omenil bodoče dolžnosti in dela.

□ **Witschein.** V gradu Witschein je bilo 75 deklet v taborišču. Jungmädeler-Untergauleiterin Trude Jamernegg iz Graz-a, ki je taborovanje vodila, je izvedla bogat praktičen taboriščni program. Domače večerne prireditve, petje, šola, pripovedovanje bajk, šport in igre na prostem in v zaprtim prostoru. Pri petju, športu in igrah je sodelovala vsa vaška mladina. Med taborovanjem se je vršil tudi zdravstveni tečaj o osnovnih pojmihi za prvo pomoč. Zadnji dan je dekleta obiskala Obergaulführerin Terzaghi, kateri so vse udeležence pripovedovale o svojih rojstnih krajih. Marsikatero dekle je poročalo, kako je moralo kot otrok opravljati dekleška dela, kako so v prostih večernih urah našle pot do skrivnih sestankov, da so lahko prepevale nemške pesmi in nekaj slišale o Führer-ju.

□ **Burgdorf b. Gomilsko (Sannthal).** Kakor cela Spodnja Štajerska, tako je tudi naš kraj začel gospodarsko oživljati. Povsod se gibljejo pridne roke, ljudje zaslužijo, novo življenje je prišlo v deželo. Bližju naše vasi obratuje v novjšem času tudi večji kamnolom, ki zaposluje večje število delavcev in prevoznikov.

□ **Cilli-Land.** Ker nam je pomladi primanjkovalo vprežne živine, so kmečka dela nekoliko zaostala, kar smo seveda pozneje pridno nadoknadili. So pa tudi poljske rastline v svoji rasti in razvoju zadaj. Hmelj šele sedaj vezemo na droge; delo, ki je druga leta v tem času bilo že opravljeno. Lansoletno škodo, ki so jo hmeljskim nasadom povzročile vremenske neprilike, bomo letos preboleli. Z zalivanjem hmelja z gnojnico upamo izboljšati letošnjo žetev.

ODREDBE

Preizkusi vina na Spodnjem Štajerskem

V smislu odredbe z dne 9. maja 1941 (Verordnungs- und Amtsblatt Nr. 12) o ureditvi cen na Spodnjem Štajerskem se bodo izvajali preizkusi vin. Ti preizkusi se vršijo začasno kakor sledi:

1. Za območje političnih komisarjev Marburg-Stadt, Marburg linkses Ufer, Marburg rechtes Ufer, Mahrenberg in Windischgraz v Sadijskem in vinarskem zavodu (Obst- und Weinbauinstitut, preilaw. Versuchsstation), Marburg, Klostergasse 29, in sicer prikrat v četrtak, dne 12. junija 1941, ob 10. uri;

2. za območje političnega komisarja v Luttenberg-u, pri službenem mestu političnega komisarja, prikrat dne 11. junija 1941, ob 15. uri;

3. za območje političnega komisarja Pettau-Stadt in Pettau-Land pri službenem mestu političnega komisarja Pettau-Stadt, Pettau, prikrat dne 7. junija 1941, ob 15. uri;

4. za območje političnih komisarjev Cilli-Stadt, Cilli-Land, Tüffer, Oberburg, St. Marein in Gonobitz pri službenem mestu političnega komisarja Cilli-Stadt, Cilli, prikrat dne 13. junija 1941, ob 10. uri in

5. za območje političnega komisarja Rann pri službenem mestu političnega komisarja Rann, prikrat dne 14. junija 1941 ob 9. uri.

Vinske probe po št. 4 tega razglasa se morajo za te preizkuse najkasneje 24 ur pred časom seje oddati pri navedenih službenih mestih.

K tem še sledeča pojasnila:

(1) Za preizkus kvaliteten vin in za določitev višine eventualno upravičenih kvaliteten pribitkov so pristojne komisije za presojo vina.

(2) Predsednik v teh komisijah je pooblaščenec šefa civilne uprave na Spodnjem Štajerskem (Preisstelle). Člani teh komisij sta 2 strokovna zastopnika producentov, po 1 zastopnik trgovcev z vinom in gostilničarjev. Člane komisije določi šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem (Preisstelle). Predsednik komisije lahko pokliče v svrhu dokončne določitve kvaliteten pribitkov, uradnike mesta za pospeševanje vinogradništva, državnega nadzornika kletarstva za Štajersko, voditelja ali učitelja vinarske šole ali druge strokovnjake za vino kot svetovalce. Končno razsodbo izreče predsednik komisije.

(3) Producenti, kateri reflektirajo na odobritev kvalitetnega pribitka, morajo po zaključku prodaje zaprositi zanj pri pristojnem političnem komisarju. Pristojnost komisije se ravna po bivališču producenta.

(4) Predlogu je treba dodati vedno probno od ca. ¼ litra izdelka, ki pride v poštev. To probno mora vzeti kupec v navzočnosti prodajalca. Steklenico morajo

tako zapreti in od obeh strani skupno znamenovati, da se steklenice ne more odpreti in etikete ne more odstraniti, ne da bi se pri tem poškodovala etiketa in zapora (zamašek). Na etiketi se mora navesti številka kupnega lista, vrsta ter ime prodajalca in kupca. Razen tega se morajo predložiti vsi prepisi (ali kopije) nakupnih listov o zaključeni prodaji, na katere se potem vpiše zaznamba o razsodbi predsednika komisije oziroma odobrena cena. Na nakupnih listih se mora navesti vrsta, pri mešanih vrstah delež posameznih vrst v procentih ter količina prodanega vina in dogovorjena prodajna cena. Komisija mora odkloniti ceno, ako so vpisi v kupne liste netočni ali nepopolni.

(5) V svrhu kritja izdatkov komisij se mora obenem s predlogom položiti pri komisiji za presojo vina znesek RM 0.50 (10.— Din).

(6) Probe vina, za katere se reflektira v smislu predstojenih določb na kvalitetne pribitke, se morajo za poznejše presoje oddati tekom enega tedna po zaključenem nakupu pri pristojni komisiji za presojo vina.

(7) Potrdilo o kvaliteti se podeli na obratni strani posameznih kopij (ali prepisov) kupnih listov, s podpisom predsednika komisije in pečatom urada, pri katerem se je vršila ocena.

(8) Kvalitetni pribitek se dovoli samo tedaj, ako je dotično vino v kakovosti dejansko in poznato nad kvaliteto, ki je značilna za dotično vrsto in za območje, ki pride v poštev. Odobritev kvalitetnega pribitka označuje predvsem, da je vino popolnoma neoporečno in da kaže v času ocene odgovarjajoči največji razvoj (barvo, bistrost itd.). Bolna, pomanjkljiva in v razvoju zaostala vina so principiarno izključena od priznanja kvalitetnega pribitka.

(9) Kvalitetni pribitki, oz. prodajne cene, ki so bile odobrene od komisije za presojo vina, so obvezne za producenta in za kupca. V slučaju, da komisija ne odobri kvalitetnega pribitka ali ga odobri samo v manjši izmeri, kot je bil dogovorjen med producentom in kupcem, je producent dolžan, dotično parijo vina prodati po odobreni ceni. Nasprotno pa tudi kupec ni upravičen odkloniti prevzem vina v slučaju, da ga komisija višje oceni, kot je dogovorjeno med producentom in kupcem.

(10) Vina, za katera se stavi predlog za priznanje hvalitetnega pribitka, se smejo odstraniti iz kleti producenta šele po izvršeni oceni za presojo vina, torej takrat, ko se nahajajo od komisije potrjeni kupni listi zopet v rokah producenta oz. kupca. V slučaju, da se vino prej odstrani, zapade pravica zaračunavanja kvalitetnega pribitka.

2. List za klanje se izstavi pri dodelitvenem mestu pristojnega urada za preskrbo s klavno živino in mesom. Listi za klanje se izstavljajo po enotnem vzorcu, ločeno za govedo, svinje, teleta in ovce.

3. List za klanje ni prenosljiv. Pogoji, ki so predpisani v listu za klanje (število živine, čas veljavnosti lista itd.) morajo biti od obrata točno upoštevani.

§ 2

1. Pri vsaki živali, katera se kolje na podlagi lista za klanje, se mora pred klanjem ugotoviti živa teža. Kot dokaz točne žive teže je predložiti tehtni list uradne tehtnice.

2. Obratom, ki pri oddaji lista za klanje ne morejo dokazati žive teže s predložitvijo tehtnega lista ali potrdila o tehtanju, se lahko odkloni izstavljanje nadaljnjih listov za klanje.

3. List za klanje se mora pred klanjem predložiti živinozdravniku, ki pregleda meso ali pregledovalcu mesa radi žigosanja. Pregledovalci mesa ali živinozdravniki, ki pregledajo meso, ne smejo izvršiti oglada brez predložitve lista za klanje.

§ 3

Zasilno klanje ali klanje bolnih živali je dovoljeno brez lista za klanje. V teh slučajih se mora tekom 3 dni predložiti pri dodelitvenem mestu potrdilo živinozdravnika, da je bilo klanje v svrhu preprečenja škode nujno potrebno, nakar se naknadno izstavi list za klanje, ki ga je treba predložiti živinozdravniku, ki pregleda meso ali pregledovalcu mesa radi žigosanja. V tem slučaju velja kot dokaz teže klavna teža popolnoma uporabnega mesa določena pri uradni tehtnici.

§ 4

Po klanju in žigosanju po živinozdravniku, ki pregleda meso ali pregledovalcu mesa, se mora list za klanje vrniti izdajnemu mestu ter priložiti tehtni list. V slučaju, da se uporabljeni listi za klanje ne vrnejo pravočasno, se novi listi za klanje ne izstavljajo več.

§ 5

Ker je list za klanje neprenosljiv, je obratom, ki obratoma koljejo, prepovedano prevzeti za klanje živali ali mesa (govedi, svinj, telet in ovac) brez lista za klanje, ki je izstavljen na prejemnika. Ako namerava takšen obrat prevzeti meso navedenih živali ali cele zaklane živali, n. pr. od trgovca za živino, ki tudi kolje, potem mora to željo izraziti pri izdajnem mestu listov za klanje, da se list za klanje izstavi tako za obrat, ki kolje in tudi za obrat, ki prejme.

§ 6

Prestopki te odredbe se kaznujejo po št. 9 moje odredbe z dne 14. aprila 1941 z denarnimi in prostostnimi kaznimi v neomejeni višini ali z obema kaznima. Razen tega se lahko odredi zatvoritev obrata. Proti kazni ali navedenim meram ni pravne sredstva.

§ 7

Potrebne izvršilne določbe izda po mojem nalogu pooblaščenec za preskrbo in poljedelstvo.

§ 8

Ta odredba stopi dne 2. junija 1941 v veljavo.

Uvedba listov za klanje na Spod. Štajerskem

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je izdal dne 27. maja 1941 naslednjo odredbo o uvedbi listov za klanje na Spodnjem Štajerskem:

V svrhu zagotovitve preskrbe z živino za klanje in mesom, odrejam na podlagi podeljenega mi pooblastila:

§ 1

1. Klanje klavne živine (govedi, vštveni telet, svinj in ovac) v obratih, ki se ne poslužujejo javne klavnice trga za klavno živino, se sme le tedaj izvršiti, ako poseduje obrat list za klanje, izstavljen za dotični obrat.

go. Nova kokošja pasma. V Ameriki so s križanjem purana in japonskega fazana vzgojili novo kokoš, ki je baje izvrstna jajčarica.

Boj peronospori!

Opozorilo vinogradnikom

Vinogradniki, ki doslej svojih vinogradov še niso poškopili v obrambi proti peronospori, se opozarjajo, da škropljenje takoj izvršijo. Sedanje ugodne klimatične razmere zelo pospešujejo razvoj bolezni, ki bo v nepoškopljenih vinogradih zavzela precejšen obseg. Je torej v lastnem interesu vinogradnikov, da ne odlašajo s škropljenjem.

Važno za producente masla

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je z dne 27. maja t. l. izdal odredbo o registraciji masla, ki ga izdelujejo proizvajalci mleka.

Po tej odredbi morajo proizvajalci mleka, ki izdelujejo maslo, izdelano maslo in razpuščeno maslo (Butterschmalz) oddati pri zbirališčih za maslo. Taka zbirališča masla določi pooblaščenec za preskrbo in prodajalstvo.

Kjer še ni tozadevnih zbirališč, jih morajo uradni župani v sporazumu s svojimi poljedelskimi zaupniki takoj urediti. Ureditev takih zbirališč je objaviti v dotičnem službenem okraju. O uporabi istih odloča pooblaščenec za preskrbo in prodajalstvo.

Izdelovalcem masla je prepovedano vsako drugo razpečevanje masla in razpuščenega masla. To velja za prodajo, zamenjavo, darilo itd.

Na izročitev ni vezano maslo, ki ga izdelovalci rabijo za preskrbo oseb v svojem lastnem obratu, če se sami oskrbujejo. V poljedelskem obratu se štejejo med samooskrbovalce: lastnik kmetije, ako gospodari sam, pripadniki njegovega obrata in pomočniki, nadalje osebe, ki so upravičene dobivati naturalije, zlasti osebe, ki uživajo starostno preskrbo pri gospodarju in delavci, če imajo pravico do živila. Razume se, da se za te osebe ne sme uporabiti več masla, kakor se ga je uporabilo doslej.

V posebno nujnih slučajih lahko dovolijo pristojni uradni župani prodajo masla posameznim potrošnikom. Izdelovalci masla smejo v takih slučajih prodati samo določeno količino tedensko, proti odrezkom nakaznic za maslo. Te odrezke mora producent masla tedensko izročiti pristojnemu uradu za preskrbo.

V občinah, kjer se nahajajo zbirališča in ni drugih razdeljevalcev masla, se bo preskrba potrošnikov vršila v prvi vrsti potom teh zbirališč.

Količine masla, ki se pri zbirališčih oddajo in se jih na nakaznice ne bo razprodalo, je izročiti pooblaščenca za preskrbo in prodajalstvo.

Prestopke zoper to odredbo se bo kazensko zasledovalo.

Prejemnikom nezgodnih podpor

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, pooblaščenec za socialno zavarovanje, je objavil razglas sledeče vsebine:

>Vsem osebam, ki so doslej prejemale podpore, kakor nezgodne podpore, podpore za vdove in sirote, ali drugače kot zapuščino, se bo izplačevalo podpore.

Osebam, katerih nezgodna podpora je iznašala manj kot 20%, ne pripada pod-

pora. Člani bratovskih skladnic dobijo pri istih tudi v bodoče podpore kakor doslej.

Podpore se bo izplačevalo: Ob delavnikih — izvzemši sobote — v času od 8. do 12. in od 16. do 18. ure, in sicer pri Überleitungsstelle für Sozialversicherung, Marburg, Mariengasse 13/1, vrata številka 52 in pri njenih službenih mestih Cilli, Pettau, Sagor in Windischgraz.

Za izplačilo podpor je pristojno dotično službeno mesto, v katerega področje spada stanovanje prejemnikov podpor.

V svrhu izplačila podpor je treba predložiti vse odloke o podpori, posebno poslednje rešenje. Na vsak način pa odrezek zadnjega poštnega nakazila. Za otročje podpore je predložiti rojstne liste otrok.

Važno za prejemnike podpor iz pokojniškega zavarovanja za nameščence.

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, pooblaščenec za socialno zavarovanje, je dne 29. maja t. l. izdal sledeči razglas.

Po Pokojniškem zavodu za nameščence v Ljubljani priznane podpore za starost, invalidnino, vdove in otroke, bo Überleitungsstelle für Sozialversicherung za mesec junij izplačala na sledeči način:

V Windischgrazu dne 9. 6. 1941 med 10. in 11. uro pri občinskem uradu.

V Oberburg-u dne 9. 6. 1941 med 15. in 16. uro pri občinskem uradu.

V St. Marein am Erlachstein-u dne 10. 6. 1941 med 8. in 9. uro pri občinskem uradu.

V Rann-u dne 10. 6. 1941 med 12. in 13. uro pri občinskem uradu.

V Gurkfeld-u dne 11. 6. 1941 med 16. in 17. uro pri občinskem uradu.

V Hrastnig-u dne 11. 6. 1941 med 1/2 9. in 1/2 10. uro pri občinskem uradu.

V Trifail-u dne 11. 6. 1941 med 10. in 13. uro pri občinskem uradu.

V Tüffer-ju dne 11. 6. 1941 med 8. in 12. uro pri občinskem uradu.

V Cilli-ju dne 12. 6. 1941 med 8. in 12. uro pri Dienststelle der Überleitungsstelle, Grabenstraße 3.

V Pettau-u dne 12. 6. 1941 med 16. in 17. uro pri Dienststelle der Überleitungsstelle.

V Luttenberg-u dne 13. 6. 1941 med 9. in 10. uro pri občinskem uradu.

V Marburg-u dne 13. 6. 1941 med 15. in 18. uro in dne 14. 6. 1941 med 8. in 11. uro pri Überleitungsstelle für Sozialversicherung, Mariengasse 13.

V svrhu izplačila je predložiti:

Odlok o priznanju podpore, odrezek zadnjega poštnega nakazila ter rojstni list.

Prejemniki podpor, ki imajo delo, morajo predložiti potrdila svojih delodajalcev o višini zaslužka.

Osebe, ki prejemajo podpore za nedoletne, poslov-nezmožne in za tiste, ki sami ne morejo k izplačilu, morajo razen navedenega imeti še pooblastilo za sprejem denarja.

ZA GOSPODINJE

go Šivalne stroje se mora mazati. Šivalni stroj mora biti vedno čist in namazan. V vsako luknjico je treba vliati kapljico olja ter pustiti, da se primerno razmaže. Predno se nato stroju zaupa šivanje blaga, je dobro če se prve šive napravi v kakšno staro cunjko, ki popije prekomerno olje.

go. Kako razlikujemo žepne robce. V svrhu ugotovitve, če so žepni robci iz lanene ali bombažne tkanine zadostuje, če položimo močno moker prst na tkanino. V slučaju, da mokrota takoj prodre skozi tkanino, predstavlja robec laneno, drugače pa bombažno blago.

(Weltbild-Wagenborg)

Tako so bežali Angleži na svojem »zmagoslavnem umiku« na otoku Kreta

ZANIMIVOSTI

Pozdravljanje pri nižjih narodih

Evropski način pozdravljanja se nam zdi tako razumljiv, da si drugačnega sploh predstavljati ne moremo. In vendar je na svetu toliko načinov in navad pozdravljanja, da jih je jedva mogoče naštet. Posebno zanimive načine pozdravljanja srečujemo pri nižjih narodih in plemenih. Prebivalci dela Rodezije v Južni Afriki se pri svidenju z znancem ali prijateljem derejo in kričijo na vse pretege. Pri tem se mečejo na kolena, ploskajo z rokami in se udarjajo po bokih. Nekatera plemena iz Rodezije se pri srečanju udarjajo celo po zadnji plati. Na Andamanskem otočju zapadno od polotoka Malake se znanci pri srečanju objemajo, pojejo, krohočejo, smejejo in poskakujejo. In vse to počenajajo tudi v slučaju, če bi jim gost ali znanec ne bil kdo ve kako dobrodošel. Prebivalci na obali Konga poznajo dva pozdrava, »malega« in »velikega«. Pri »malem« pozdravu samo tleskajo z rokami, dočim se pri »velikem« pozdravu znanca smejeta drug drugemu v obraz in se medsebojno udarjata po bedrih. Še zanimiv je pozdrav pri plemenu Todi v Prednji Aziji. Kadar sreča mlajši človek starejšega znanca, pade pred njim na tla, če nanese prilika, tudi v blato ali prah, prime nogo starejšega ter si jo položi na glavo. Posebno duhovito je pozdravljanje v Tibetu. Tibetanec pri pozdravu namreč pokaže jezik. Če pa hoče koga prav spoštljivo pozdraviti, si položi roke na ušesa ter mu pokaže osle. Na nekaterih polinezijskih in melanezijskih otokih se pozdravljajo z dotikanjem nosov. Na Novi Zelandiji pa pri pozdravu turobno in pretresljivo zavijajo z glasovi. In čim dalje traja to zavijanje, tem bolj spoštljiv je pozdrav.

Zastrupljenje krvi

Povzročitelji bolezni, ki prežijo na koži, na sluznicah, pod nohti, vderejo lahko skozi neznatne ranice v telesno tkivo, ga vnamejo in povzročijo gnojenje. Če pridejo do sokravnih vodov in žlez, se jim tu večinoma postavi po robu živa sila organizma, ki je ne premorejo, kajti sokrva ima lastost, da jih ne samo ustavlja, temveč tudi uničuje.

Včasih pa ta obramba zlasti pri oslabelem telesu odreče, povzročitelj najde pot v krvni obtok in prične z zastrupilvalnim delom, ki se lahko hipoma konča s smrtjo.

Najboljša obramba proti zastrupljenju krvi je tedaj ta, da obrnemo svojo pozornost na početne znake zastrupljenja na občutek slabosti, utrujenost, znake omrtvičenja, bolečine v mišicah in sklepkih, čestokrat tudi mrzlico. Zdravnik potem lahko odloči, ali je še pomoč možna; ob pravem času je vse-kakor še možna.

(Hedrich-Schröder)

Deklice in marjetice... Mesec junij je mesec prekrasnih marjetic, ki jih mladina tako rada trga za šopke.

ŠTAJERSKI GOSPODAR

si je že s 5. številko pridobil po vsem Spodnjem Štajerskem toliko prijateljev in čitateljev, da o uspehih oglaševanja v našem listu ni treba dvomiti. Oglaševati mora danes tudi kmet in ne samo trgovec ali obrtnik. Kdor rabi hlapca ali deklo, naj da oglas za »Štajerskega Gospodarja«. Isto velja glede nakupa in prodaje. Tudi obrtnik in trgovec imata korist od oglaševanja v našem listu. »Štajerski Gospodar« je most med mestom in podeželjem. Prepričajte se sami potom oglaševanja!

MALI OGLASI

Za ofercu bi šla mati treh otrok, morda k vdovcu. Naslov v upravi. 70

Vpokoienca krepkega, ki je več gospodarstva, kmetijstva in kletarstva, išče Hunkar, vlastelinstvo Mayturn bei Pettau. 67

Konjskega hlapca oženjenega, treznega, poštenega in pridnega, išče Hunkar, vlastelinstvo Mayturn bei Pettau. 68

Želim k osamljenemu gospodu ali gospej. Sem večja v skromnem meščanskem gospodinjstvu. Maria Podfrank, Pobersch bei Marburg, Drauweiler 10. 54

Pošteno kmetsko dekle, starejše, želi k kmetu za pomoč gospodinji. Naslov v upravi. 61

Kmetsko dekle, pošteno, išče službe pri kmetu. Naslov v upravi lista. 62

Kuhinjsko učenko sprejme »Küche für Alle«, Marburg, Domplatz 6. 63

Gospodinjo išče ločen državni namočenelec z malim gospodarstvom, poznejša ženitev ni izključena. Ponudbe na upr. pod »Nemški-slovenski«. 71

Žagano vinogradno kolje in krajnike prodaja lesna trgovina Pistor, Marburg a. d. Drau, Mühl-gasse 18. 65

Kuhinjsko in spalno pohištvo na prodaj. Vprašati Marburg a. d. Drau, Adriastraße 49, Parterre. 66

Nove sode pralne kadi, škafe, druge kadi in sode za gnojnice naročate v Windischgrazu, Schalek bei Wöllan Nr. 45. Naslov: Josef Swonar, Paßbindermeister in Windischgraz. 69

Cunje krojaške odrezke, staro železje in kovine, papir, ovčjo volno, svinjsko in govejo diako (aroveco) kupuje vsako količino Alois Arbeiter, Marburg, Draugasse 3. 2

Kmetje pozor!

Bliža se košnja, pripraviti si bo treba potrebne dobre kose, ki jih lahko dobite za mali denar pri tvrdki Justin Guštinčič, Marburg, Nagysstraße 14 in v podružnici Thesen. 33

Jablus - Jabolčnik

Akoimate pijače za domačo uporabo in ako Vam iste primanjkuje, naročite Jablus. Iz Jablusa si napravite izvrsten jabolčnik brez pravega sadjevca. Ker pošta paketov še ne sprejme, združite več odjemalcev in pridite s kolesi ponj. Jablus za 50 litrov stane 2 RM, za 100 litrov 4 RM. Čez tisoč pohvalnih dopisov. Franz Renier, Windisch-Landsberg. 50

Prodajam mlatilnico (Ježek) s stresalci in rešetom ter valjni mlin za mletje žita. Kupim Diesel-motor 6 do 7 PS. Na pismene ponudbe ne odgovarjam. Š. Skrbinšek, Haidin bei Pettau. 52

Jabolčnico ali šampanjsko vino, zdravo, okusno, popolnoma enako naravnemu, si napravite po receptu iz strokovno-gospodarskega lista. Ako ne odgovarja, se denar vrne. Za jabolčnik za 150 litrov 68 Din, za šampanjsko vino za 100 litrov 38 Din z natančnimi navodili. Poštnina vračunana. Ponudbe na naslov E. Hribšek, Marburg, Triesterstraße 57. 57

Rabljen stroj za košnjo

žita, sistem Hofherr-Schranz, prodaja Gutsverwaltung Hausampacher, Post Kötsch. 55

Opremljeno sobo, po možnosti s kopalnico in hrano išče v Marburgu stalen samski uradnik, siguren plačnik. Naslov: Firma Mayreder, Marburg, Tegetthoffstraße 28-I. 56

Brezov les 60 stoječih dreves, prodaja Stefan Beranič, Staroschinzen bei Zirkowitz. 59

3 do 4 kosce za celoletno košnjo sprejme oskrbništvograjsčine Faal. Plača po dogovoru. 53

Vajenca za slikarsko obrt sprejme R. Kloitschnig, Marburg-Thesen, Pettauer Strasse Nr. 44. 58

Kdor se priznava k Führerju in Reichu, čita 'Štajerskega Gospodarja'!

Vse mlinske stroje in umetne mlinske kamne (samobrusilce) pri tvrdki ERSTE UNTERSTEIRISCHE MÜHLENBAUANSTALT S. FORSTNERITSCH, Marburg a. Drau Mothergasse 18

Pisemski promet s Hrvatsko

V prometu s Hrvatsko so pripuščene navadne in priporočene pisemske pošiljke vseh vrst — z izjemo zavojčkov — po tarifnih postavkah in pošiljalnih pogojih Weltpostverein-a v obeh smereh. Časopisi in revije se morejo do nadaljnjega pošiljati samo kot posamezna tiskovina po tarifu za tiskovine.

Za omenjene pošiljatve na Hrvatsko veljajo ista določila kakor za nesovražno inozemstvo.

Te pošiljatve je treba izročiti pri poštni liniji.

Oddajanje v poštne nabiralnike je nedopustno!

Vročilec se mora izkazati z uradno legitimacijo, ki je opremljena s sliko. Nalepljanje znamk na pošiljatve je prepovedano. Poštnino je plačati v gotovini pri poštni liniji.

Pošiljka mora imeti na zunanji strani popolni naslov pošiljatelja (ime in priimek, stalno bivališče ter navedbo ceste).

Bližja pojasnila dajejo poštni uradi.

RAZGLAS

o izvedbi elektriških instalacij

Elektriške instalacije se izvajajo edinole po predpisih Reich-a (Reichsvorschriften Energieversorgung), po oddaji kontingentnega lista

BIVŠE KRANJSKE DEŽELNE ELEKTRARNE, Cilli, Brunnengasse 6/I.